

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

MAGYARORSZÁG
2020. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA

2020. április

Tartalom

1. Bevezető.....	3
2. Makrogazdasági kitekintés.....	4
2.1. A makrogazdasági környezet alakulása.....	4
2.2. A gazdaságpolitikai intézkedések makrogazdasági hatása.....	5
2.3. A középtávú költségvetési cél elérése.....	5
3. A COVID–19 járványügyi helyzetre adott válaszok.....	6
4. A fő kihívásokra adott válaszok.....	12
4.1. Növekedésösztönző politikák.....	12
4.2. Üzleti környezet, szabályozás.....	16
4.3. Foglalkoztatás.....	19
4.4. Családpolitikai intézkedések.....	21
4.5. Szegénység.....	22
4.6. Oktatás.....	24
4.7. Egészségügy.....	28
4.8. Fenntartható gazdaság – klíma-, energiapolitika, közlekedés.....	30
5. Az NRP elfogadásának intézményi keretei.....	35

1. Bevezető

2020 különleges év Európában és Magyarországon is. A koronavírus (COVID-19) okozta járványügyi veszélyhelyzet korábban nem tapasztalt, világméretű sokkot okozott, annak egyelőre beláthatatlan társadalmi és gazdasági hatásaival. Magyarországon a Kormány számos azonnali közegészségügyi, biztonsági intézkedést hozott márciusban a tömeges járvány elkerülése érdekében, amelyet áprilisban a túlzott gazdasági visszaesés elkerülése érdekében a költségvetés jelentős átalakításával és háromlépcsős Gazdaságvédelmi Akcióterv meghirdetésével folytatott. A 2020. évi Nemzeti Reform Program ennek megfelelően ezen lépések részletes bemutatásával kezdődik.

Egyúttal fontos mérföldkőhöz értünk: véget ért az Európa 2020 Stratégia; ideje számot vetnünk, hogy az elmúlt 10 évben milyen eredményeket értünk el közös céljainkban: Magyarország és az Európai Unió közös célja volt, hogy a világ legversenyképesebb régiója legyen, ahol a gazdasági növekedés inkluzív, fenntartható és intelligens. A 2020. évi Nemzeti Reform Program tartalmaz a legfontosabb kormányzati, szakpolitikai előrelépések bemutatása mellett egy átfogó, rövid értékelést uniós és elsősorban magyarországi összevetésben, 10 éves távlatban az adott szakpolitikai helyzetről, az ott azonosított kihívásokról. (Természetesen reagálva az Európai Tanács által részükre megfogalmazott országspecifikus ajánlásokra is.)

Magyarország tapasztalataiból is kiindulva a sikeres felzárkózás alapja a makrogazdasági stabilitás. Magyarország a válságkezelő, majd szerkezetátalakító intézkedéseknek köszönhetően sikeres, fenntartható növekedési pályára lépett. Magyarország GDP-je az elmúlt hat évben átlag 4,1%-kal nőtt, ami uniós szinten is az egyik legmagasabb érték. A növekedés egyik fő forrása a beruházások dinamikus bővülése volt: a beruházási ráta a rendszerváltás óta a legmagasabb, 28,6% volt 2019-ben, ezzel is erősítve hazánk sikeres konvergenciáját. Versenyképességünk szempontjából különösen fontos, hogy e gyors növekedés a külső és belső egyensúly fenntartása mellett ment végbe. Az államadósság a 2010 közepi 84%-os GDP-arányos rekordszintről 2019 végére 66,3%-ra csökkent. A fegyelmezett gazdálkodás 2019-ben is folytatódott, az államháztartás hiánya a GDP 2%-a volt. A stabil növekedést támogatja a hazai munkaerőpiac is, hiszen a foglalkoztatottak száma 2020 elején közel 4,5 millió fő volt, mintegy 800 ezer fővel több, mint 2010-ben.

A válság leküzdéséhez és a konvergencia folytatásához azonban elengedhetetlen a vállalkozások megerősítése, a beruházások fenntartása és a tőkefelhalmozás folytatása, mind a fizikai infrastruktúrában, mind a humán tőkében. Olyan szakpolitikákra van szükség, amelyek segítik a vállalkozások válságálló képességének, termelékenységének növekedését, a nemzetközi versenyképességünk javulását, valamint az új technológiák adaptációját, sőt hazai fejlesztését is. Magyarország számára kiemelt cél a teljes foglalkoztatás elérése és a családok támogatása, ami szintén támogatja a versenyképesség növelését megalapozó célokat. Valamint az Európai Unióval közösen kell kialakítanunk a fenntartható, klímasegletes fejlődést támogató szakpolitikai eszközrendszert.

A 2020. évi Nemzeti Reform Program a szokásoknak megfelelően a Konvergencia Programmal együtt készült, valamint a Program végén bemutatjuk a legfontosabb intézményi elfogadási, előzetes egyeztetési mechanizmusokat.

2. Makrogazdasági kitekintés

2.1. A makrogazdasági környezet alakulása

A magyar gazdaságot lendületes növekedés és erős fundamentumok jellemezték az idei év elején, azonban a koronavírus-járvány – ahogy világszerte, úgy – Magyarországon is alapjaiban írja felül a növekedési prognózisokat. Az idei év első két hónapját lényegében még nem érintette a gazdaság márciustól kibontakozó visszaesése. A március 20-át követően megsokasodott leállások miatt az első negyedév utolsó napjaira az ipari kapacitások jelentős hányada eshetett ki. Emellett nagymértékben csökkenhetett a turizmus teljesítménye, illetve a kulturális és szabadidős szolgáltatásokat március második felére lényegében felfüggesztették. Bár a kiskereskedelem egyes szegmeseiben a tartalékfelhalmozások átmenetileg növelték a forgalmat, összességében a negyedév végére itt is lassulás következett be. A világjárvány időszakában a GDP további alakulására csak jelentős bizonytalanság mellett adható prognózis. A konvergenciaprogram alappályája azzal a feltevéssel készült, hogy a járványügyi helyzet Európa-szerte lehetővé teszi, hogy a gazdasági vérkeringés a második negyedévet követően fokozatosan normalizálódjon. Ezt a feltevést megalapozza, hogy egyfelől már több európai uniós tagállam a járvány megfékezésére meghozott intézkedéseinek enyhítésére készül, másfelől több magyarországi gyár is részlegesen újraindította a termelést április második felében. Ezen folyamatok eredményeként az alapforgatókönyv megvalósulása esetén az idei évben 3,0%-os GDP visszaesés valószínűsíthető, ugyanakkor 2021-ben – részben a csökkenés korrekciójának is köszönhetően – a növekedés 4,8%-ot érhet el.

A hazai gazdaság fundamentumai lényegesen kedvezőbbek, mint a 2008-as pénzügyi válság előtt. A magyar gazdaság 2013-tól kezdve növekedési pályára állt, aminek köszönhetően olyan lendületes bővülés bontakozott ki, amely az EU leggyorsabban növekvő országai közé helyezte Magyarországot. A gyors fejlődés a korábbiakkal szemben egészséges és kiegyensúlyozott szerkezetben valósult meg. A bővülés több lábon állt, a termelési oldalon az ipar, a szolgáltatások és az építőipar egyaránt támogatták azt, illetve a felhasználási oldalról elsősorban a versenyképes üzleti- és adókönyvetnek, valamint a Kormány hathatós ösztönző tevékenységének köszönhető kiemelkedő beruházási teljesítmény biztosította a növekedés fenntarthatóságát. A kedvező külső egyensúly és az EU-források hatékony felhasználása következtében az ország nettó finanszírozási képessége a korábbi válság előtti negatív értékkel szemben régiós összehasonlításban is kiemelkedően pozitívvá vált az elmúlt tíz év alatt, aminek köszönhetően a GDP-arányos nettó külső adósság a 2008-as 50%-ot meghaladó szintről 8% alá csökkent. Továbbá a Kormány munkaerőpiaci aktivitást ösztönző intézkedései eredményeképpen a magyar munkaerőpiaci mutatók az Európai Unió élvonalába ugrottak. Különösen kedvező, hogy a munkavállalói jövedelmek növekedésével párhuzamosan a vállalkozások profitja is emelkedett, tehát a rekordmagas foglalkoztatás következtében beindult bérfelzárkózás nem rontotta a hazai vállalkozások versenyképességét. A dinamikus növekedés az államháztartás oldaláról fegyelmezett fiskális politikával párosult, amit jól jellemez a tartósan csökkenő hiány és államadósság. A kedvező folyamatok eredményeként a 2008-as helyzettel szemben Magyarország GDP-arányos államadósság mutatója jóval alacsonyabb az EU-országok átlagánál.

2020 elején a magyar gazdaság erős fundamentumokkal rendelkezett: mind a reálgazdasági, mind az egyes szektorok és az ország egészének pénzügyi egyensúlyára vonatkozóan. Ezek a kedvező

feltételek egyfelől lehetővé tették, hogy a koronavírus-járvány által okozott gazdasági hatások kivédésére a Kormány nagy horderejű intézkedéscsomagot mozgósíthasson, másfelől megalapozzák azt a várakozást, hogy a járványveszély enyhülésével a magyar gazdaság gyorsan regenerálódhat és visszatérhet dinamikus növekedési pályájára.

2.2. A gazdaságpolitikai intézkedések makrogazdasági hatása

A Kormány által meghozott legfontosabb gazdaságpolitikai intézkedések makrogazdasági hatásainak számszerűsítését részletesebben a Konvergencia Program tartalmazza.

A 2020. évi Konvergencia Program részletesen tartalmazza a tavalyi program óta meghozott fontosabb kormányzati intézkedések makrogazdasági hatásvizsgálatát, amelyek közül a legnagyobb horderejű a koronavírus-járvány kedvezőtlen gazdasági hatásainak kivédését szolgáló Gazdaságvédelmi Akcióterv. Elemeinek elsődleges célja a munkahelyek megőrzése és újak teremtése, a hazai vállalkozások és a családok védelme. Az intézkedések gazdasági léptékét tekintve elmondható, hogy mindezidáig a valaha volt legnagyobb gazdaságmentő és -élénkítő csomag, amelynek nagysága a Magyar Nemzeti Bank gazdaságfinanszírozást segítő lépéseivel együtt a GDP közel 20%-át teszi ki.

A modellezett gazdaságpolitikai lépések elsősorban a beruházási aktivitás erősödésén, valamint a foglalkoztatás dinamikus növekedésén és ezáltal a háztartások fogyasztásának bővülésén keresztül támogatják a konjunktúrafolyamatokat. A kapacitásbővítések hosszú távon is javítják a gazdaság növekedési potenciálját, ugyanis a megvalósulásukat követő időszaktól kezdődően további csatornákon, elsősorban az exporton, valamint a munkajövedelmeken keresztül is serkentik a GDP-bővülést. A kormányzati intézkedések összességükben mérsékelt inflációs hatást eredményeznek. A számszerű hatásokat tekintve a közelmúltban meghozott kormányzati lépések a gazdaság idei évi teljesítményét 3,7 százalékponttal, a jövő évit pedig 4,3 százalékponttal javítják. Az intézkedések a 2021-et követő időszakban is támogatják a gazdaság teljesítményét.

2.3. A középtávú költségvetési cél elérése

A Kormány középtávú költségvetés-politikai célkitűzéseit részletesebben a Konvergencia Program tartalmazza.

Az elmúlt években végrehajtott költségvetési konszolidáció eredményes és fenntartható volt. A kormányzati szektor hiánya 2012 óta a GDP 3%-a alatt van, amiben nagy szerepet játszik, hogy a költségvetési tervezés során a kormányzat prudens megközelítést alkalmaz.

A költségvetés-politika prioritása 2019-ben is a GDP-arányos költségvetési hiány csökkentése volt, valamint az államadósság mérséklése legalább a hazai és uniós elvárásoknak megfelelő ütemben, a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés biztosítása, a foglalkoztatás bővítése és a versenyképesség javítása. Az államháztartás hiánya 2019-ben a GDP 2,0%-a volt. A bruttó államadósság GDP-hez viszonyított aránya 2019 végére 66,3%-ra süllyedt.

Mivel a koronavírus-válság közvetlen és közvetett gazdasági következményeinek kezelése – a forrásteremtő intézkedések mellett is – a költségvetés növekvő szerepvállalásával jár, a GDP arányában kifejezett államháztartási hiány a jelenlegi várakozások szerint meg fogja haladni a 2019. évi konvergenciaprogramban az idénre előirányzott mértéket. Mindazonáltal

a gazdaságpolitika továbbra is elkötelezett a gazdaság versenyképességének javítása által megalapozott, az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságára kellő figyelemmel lévő konvergencia folyamat mellett. A globális koronavírus-válság várható lefutását és gazdasági hatásainak alakulását övező nagyfokú bizonytalanság mellett is a tartós reálkonvergenciát támogató folyamatok fennmaradása és erősödése várható a konvergenciaprogram időhorizontján.

3. A COVID-19 járványügyi helyzetre adott válaszok

A Kormány járványügyi helyzetre adott legfőbb azonnali lépései

Az új koronavírus-járvány 2020-ban speciális helyzetet teremtett, amelyre a kormányzat a költségvetés jelentős átalakításával és háromlépcsős Gazdaságvédelmi Akcióterv meghirdetésével reagált.

2020. január 31-én a Kormány felállította a Koronavírus-járvány Elleni Védekezésért Felelős Operatív Törzset a fertőzés magyarországi megjelenésének kiszűrése és lokalizálása, valamint – az állami szervek feladatainak összehangolásával – az egészségügyi és járványügyi intézkedések hatékony megszervezése céljából. (2020. március 4-én jelentették be az első regisztrált beteget.)

Március 11-én rendkívüli veszélyhelyzet került kihirdetésre, amellyel különleges jogrend lépett életbe. Március 16-tól valamennyi köznevelési és felsőoktatási intézmény bezárt, a köz- és felsőoktatás digitális (táv)oktatásra állt át. Csoportosulásokat korlátozó intézkedések léptek életbe a vendéglátóhelyekre, üzletekre vonatkozóan, be lett tiltva a rendezvények szervezése, a mozik és más kulturális intézmények látogatása. A külföldiekre beutazási tilalom lépett életbe.

A Kormány március 18-án jelentette be a háromlépcsős Gazdaságvédelmi Akcióterv első ütemét: a tb-járuelék- és adócsökkentéseket, az egyéni vállalkozóknak nyújtott segítséget, valamint a hitel-, kölcsön- és lízingszerződésekkel kapcsolatos fizetési moratóriumot.

Március 28-án kijárási korlátozás került bevezetésre: a lakás elhagyása csak alapos indokkal lehetséges, tilos a vendéglátó üzletekben tartózkodni.

Április 7-én a Kormány meghirdette a Gazdaságvédelmi Akcióterv második ütemét. Felállításra került a Járvány Elleni Védekezési Alap és a Gazdaságvédelmi Alap, valamint meghirdetésre került öt program: munkahelymegőrzés és -teremtés, vállalkozások finanszírozása, családok és nyugdíjasok védelme, valamint az Akcióterv harmadik ütemében végrehajtandó kiemelt ágazati programok.

A munkahelyek megőrzése érdekében a Gazdaságvédelmi Akcióterv három szakasza a hazai össztermék, a GDP 18-20%-át csoportosítja át, ideértve a jegybank által meghirdetett programokat is. Az eddig bejelentett módosítások következtében a GDP-arányos államháztartási 1%-ról legalább 2,7%-ra emelkedik.

Fizetési moratórium

A Gazdaságvédelmi Akcióterv első részében (március közepén) a Kormány fizetési moratóriumot hirdetett a 2020. év egészére, a 2020. március 19. előtt (diákhitelek esetében a március 18. és december 31. között) szerződött és folyósított hitel-, kölcsön- és lízingszerződésekből eredő tőke-, kamat- és díjfizetési kötelezettségekre (kamatos kamat felszámításának tilalmával). A kötelezettségek

szerződés szerinti teljesítéséről a vállalkozások és magánszemélyek maguk dönthetnek. Ezzel a fizetési haladékkal a lakosság és a vállalkozások likviditását tudja támogatni a Kormányzat. A moratórium az adósságszolgálat alól nem mentesít, az elmaradt fizetési kötelezettségek megfizetésére a moratórium lejártát követően kerül sor úgy, hogy a törlesztőrészek havi összege nem változhat.

Gazdaságélénkítés, likviditásbővítés

A COVID–19 járványügyi helyzet miatt a 2020. május 1-jétől hatályos 108/2020. (IV. 14.) Korm. rendelet alapján 2020-ban a Pénzügyminisztérium számításai szerint a hitelintézetek 55 milliárd forintnyi, a kiskereskedelmi ágazat pedig 36 milliárd forintnyi különadót fizet a Járvány Elleni Védekezési Alapba.

Néhány, a járvány által leginkább érintett hazai hagyományos ágazat számára (turizmus, építőipar, közlekedés, logisztika, idegenforgalom, kreatívipar, élelmiszeripar és egészségipar) többletforrást biztosít a Kormányzat.

A munkavállalókat megtartó cégek számára technológiafejlesztésre, környezetvédelmi és energiahatékonysági beruházásra összesen több száz milliárd forintnyi keretösszeggel lesznek elérhetőek pályázatok. 2020. április 16-án jelent meg a külgazdasági és külügyminiszter rendelete egy új, a koronavírus-járvány következtében szükségessé vált versenyképesség-növelő, 50 milliárd forintos támogatásról. A HIPA (Nemzeti Befektetési Ügynökség Nonprofit Zrt.) pályázatán közepes és nagyvállalatok igényelhetnek támogatást a 150 ezer eurót meghaladó beruházásaikhoz – alkalmazotti létszámuk megtartása mellett – amennyiben igazolni tudják, hogy a járványhelyzet negatív következményei miatt gazdasági nehézségekkel küzdenek. Továbbá a mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozását elősegítő Széchenyi Kártya Program is módosul az új koronavírus kkv-kra gyakorolt hatásának csökkentése érdekében, és a tervek szerint mintegy 2,9 milliárd forint forrás áll majd rendelkezésre kifejezetten a válságtermékek támogatására.

Az MNB meghirdette a mikro-, kis- és középvállalkozások számára a Növekedési Hitelprogram új verzióját (NHP Hajrá!) 1 500 milliárd forint keretösszeggel, és a nagyvállalatok részére a Növekedési Kötvényprogramot 450 milliárd forint keretösszeggel. Ezen túlmenően, a bankrendszer likviditását javító és egyéb intézkedéseivel az MNB 3 ezer milliárd forint új forrást biztosít a pénzügyi rendszer védelmére.

A magyar állam tulajdonában lévő Magyar Fejlesztési Bank (MFB) és a hozzá tartozó vállalatcsoport (MFB Csoport) a járvány okozta gazdasági problémák enyhítésére, illetve a gazdaság újraindításának elősegítésére – összehangolt hitel-, tőke- és garanciaprogramokon keresztül – összesen 1 490 milliárd forint összegű finanszírozási csomagot biztosít a vállalkozások számára. A programokat 80%-os állami kezességvállalás egészíti ki. A hitelprogramok rövid-, közép- és hosszú távú finanszírozási igényekre egyaránt felhasználhatók. A mikro- és kisvállalkozásoknak jelent segítséget az MFB Krízis Hitel (2,5%-os éves kamat mellett maximum 150 millió forint hitel), míg az MFB Versenyképességi Hitelprogram elsősorban nagyvállalkozások, illetve a jelentős beruházást tervező középvállalkozások számára jelent hatékony eszközt. A Garantiqa Krízis Garanciaprogram keretében a hazai kkv-k és nagyvállalatok 500 milliárd forint új keretösszegben 90%-os állami garanciavállalás mellett juthatnak forráshoz. A KKV Mentő Tőkeprogram az alacsony fedezettel rendelkező kkv-k számára, a Startup Mentő Tőkeprogram pedig a sikeres, de a válság miatt

megtorpant startupoknak jelenthet gyors segítséget. A Krízis Tőkeprogram a bajba jutott stratégiai cégeknek biztosít finanszírozást beszerzéseikhez és fejlesztéseikhez.

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal könnyített előlegkifizetési szabályokkal enyhíti a folyamatban lévő kutatási és innovációs projektek likviditási nehézségeit, emellett egyszerűbb eljárási szabályokkal, meghosszabbított határidőkkel segíti a pályázatok kedvezményezettjeit. Az új helyzethez igazítják a támogatási szerződésekben rögzített kötelező vállalások és indikátorok teljesítésének követelményeit is.

Az uniós programok végrehajtásának feltételeiben könnyítéseket vezettek be. Az előlegkifizetések feltételei javultak, a pályázati előleg mértékét a nehezebb helyzetbe került ágazatokban működő kedvezményezettek esetében megemelték. Emellett egyszerűbb eljárások, meghosszabbított határidők és több teljesítési elvárás enyhébb átmeneti szabályozása segítik az uniós forrásokhoz való hozzáférést. Ellenőrzésekre, helyszíni látogatásokra a veszélyhelyzet alatt nem kerül sor.

Adó- és járulékkönnyítések

Az első intézkedések között került bejelentésre, hogy a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében bizonyos tevékenységeket folytató vállalkozások (pl. a turizmus, a vendéglátás, a szórakoztatás, a sport, a kultúra és a személyszállítás ágazatokban) 2020. március és június között – a foglalkoztatott munkavállalók vonatkozásában – mentesülnek a munkabér utáni közterhek megfizetése alól, valamint a munkavállaló munkabérére terhelő járulékok közül kizárólag a természetbeni egészségbiztosítási járulék minimumösszegét kell fizetniük. Bizonyos tevékenységi körökbe tartozó kisadózó vállalkozások – 2020. március és június között – mentesülnek a tételes adó (kata) megfizetése alól, illetve a kisvállalati adó alanyai esetében erre az időszakra a személyi jellegű kifizetések összege nem tekintendő kisvállalatiadó-alapnak. A turizmusfejlesztési hozzájárulás megfizetésére kötelezetteknek a 2020. március és június közötti időszakra nem kell turizmusfejlesztési hozzájárulást fizetniük. A válság által legsúlyosabban érintett ágazatokban a helyiségbérleti szerződéseket nem lehet felmondani és a bérleti díjakat nem lehet megemelni. A vállalkozások bármely adó mérséklését kérhetik abban az esetben, ha a járványhelyzet miatt kerültek nehéz helyzetbe. Ennek mértéke vállalkozásonként elérheti az 5 millió forintot. Az éves beszámoló határideje, valamint az ehhez kapcsolódó éves bevallások (tao, hipa) benyújtásának és megfizetésének határideje 2020. május 31-ről 2020. szeptember 30-ra halasztásra került. A szociális hozzájárulási adó mértéke 2020. július 1-jétől 17,5%-ról 15,5 %-ra csökken, míg 2021. január 1-től a kisvállalati adó (kiva) kulcsa 12%-ról 11%-ra mérséklődik.

Kiskereskedelem

Március 17-től a kiskereskedelmi üzletek nem látogathatóak 15 órától az élelmiszert, drogériai terméket árusító üzletek, a gyógyszertárak a gyógyászati segédeszköz forgalmazó üzletek, a dohányboltok és a benzinkutak kivételével. Március 27-től 65 év feletti személy élelmiszerüzletbe, drogériába, piacra, patikába csak reggel 9 óra és déli 12 óra között mehet. A 65 év alatti személyek csak ettől eltérő időpontban látogathatják az üzleteket.

Közigazgatás

A Kormány a koronavírus elleni védekezés elősegítése céljából a lejáró igazolványok, dokumentumok érvényességi idejét a veszélyhelyzet megszűnését követő 15 napig meghosszabbította.

Foglalkoztatás

A koronavírus-járvány okozta megváltozott helyzetben a kormányzat foglalkoztatáspolitikájában a hangsúlyt az eddigi eredmények megvédésére, a lehető legtöbb munkahely megtartására helyezte. A koronavírus-járvány gazdasági hatásainak ellensúlyozására hozott intézkedések egyik része a munkahelymegőrzést és a létszámleépítések megelőzését célozza: rövidített munkavégzés esetén a kormány átvállalja a munkaadóktól a bérköltségek egy részét. Az intézkedések másik része munkahelyteremtő beruházásokat fog támogatni, mintegy 450 milliárd forint értékben. A kormány célja a megszűnő munkahelyekkel azonos számú új munkahely létrehozása és a járvány hatására munkájukat veszítő emberek gyors munkaerőpiaci re-integrációja.

A Kormány több európai országhoz hasonlóan – támogatja a vállalkozások rövidített munkaidejű foglalkoztatását. A támogatás mértéke az alapbérre vonatkozóan a 25-85%-kal csökkentett, kieső munkaidőre eső bér maximum 70%-a 3 hónapon keresztül. Amennyiben a munkaidő-csökkenés mértéke nem haladja meg az 50%-ot, a munkabér összegének a támogatással együtt el kell érnie a munkavállaló eredeti alapbérét; amennyiben a munkaidő-csökkenés mértéke 50%-nál nagyobb, ez a kitétel nem áll fenn. A támogatást távmunka, otthoni munkavégzés és munkaerő-kölcsönzés esetén is igénybe lehet venni. A vállalkozások 0,1%-os kamatozású munkahelymegtartó hitelt is felvehetnek, amellyel 9 havi munkabért finanszírozhatnak kétéves futamidőn belül.

A rövidített idejű foglalkoztatás keretében a munkaadó a munkavállalóval egyéni fejlesztési időben állapodhat meg, amely időtartam alatt, a munkavállaló képzésben vehet részt. A Kormány támogatni kívánja a távoktatás formájában zajló továbbképzéseket, átképzéseket a tandíj jelentős részének átvállalásával, valamint felnőttképzési diákhitel-konstrukció elindításával. 2020. május 1-jétől Diákhitel Plusz néven meghatározott felnőttképzések körére egyszeri 1,2 millió forint összegű szabad felhasználású hitel válik elérhetővé teljes állami kamattámogatással.

A mérnöki és K+F tevékenységben dolgozók számára a kormány 40%-os bérkiegészítést nyújt 3 hónapig, amelynek maximális mértéke a szektorban mért bruttó átlagkereset. A munkavállaló bére a támogatás alatt nem csökkenhet, továbbá a munkáltatónak legalább a támogatás időtartamával megegyező időtartamig tovább kell foglalkoztatnia a munkavállalót.

A munkahelyek megőrzését szolgálja a munkajogi szabályok rugalmasabbá tétele, amelynek következtében a munkaidő-beosztás a szükséges mértékben módosítható, elrendelhető otthoni, illetve távmunka. A jelenlegi leállások miatti létszámleépítés elkerülése érdekében a munkaidőkeret 24 hónapos időszakra is meghatározható, a korábbi 12 hónap helyett.

Az Agrárminisztérium elindított egy internetes oldalt (munkaszuret.hu), amely az idénymunkát kínáló agrárvállalkozások nyújtotta munkalehetőségek megmutatásával bevételszerzési lehetőséget teremt mindazoknak, akik most más gazdasági ágazatokban tartósan vagy átmeneti jelleggel elvesztették megélhetésüket.

Köznevelés

2020. március 16-tól az oktató-nevelő munka tantermen kívüli, digitális munkarendben folyik. Az új munkarendben a tanulók számára tilos az intézmények látogatása. 2020. március 14-től a bölcsődei ellátást nyújtó intézményekben, valamint az óvodákban a települési önkormányzat polgármestere rendkívüli szünetet rendelhet el.

A Kormány 2020. április 16-án úgy határozott, hogy a középiskolai érettségi vizsgákat május 4. és 21. között tartják meg, kevés kivétellel írásbeli vizsgákat szerveznek. A sikeres érettségi vizsgát teljes értékű érettségi vizsgának kell tekinteni. Egy tanteremben legfeljebb 10 vizsgázó tartózkodhat majd, és legalább 1,5 méteres távolságot kell tartani közöttük. Minden épületben kötelező fertőtlenítés lesz, és igény esetén a diákoknak, a pedagógusoknak maszkot biztosítanak. Törlik a vizsgajelentkezések közül az alsóbb évfolyamos, nem végzős tanulók előrehozott érettségijeit, a pótlásukra ősszel és későbbi vizsgaidőszakokban lesz mód. Szintemelő érettségi vizsgát csak azok tehetnek, akik idén felvételiznek.

Felsőoktatás

Március 12-től a Kormány elrendelte a felsőoktatási intézményekben az intézménylátogatási tilalmat és a digitális oktatás megkezdését. A hallgatóknak el kellett hagyniuk kollégiumaikat, és lehetőség szerint a továbbiakban a lakóhelyükön kell tartózkodniuk. A távoktatással biztosított lehet minden hallgató számára a tanulmányai folytatása és ezáltal a félév teljesítése. A tavaszi félév 2020. augusztus 31-ig meghosszabbítható.

A Gazdaságvédelmi Akcióterv munkahelyteremtési programjának részeként minden hallgató, aki 2020. augusztus 31-ig sikeres záróvizsgát tesz, mentesül a diploma megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga-kötelezettség alól. Ez 75 ezer diák számára jelent könnyítést, és teremt a munkaerőpiacon nagyobb esélyeket. A veszélyhelyzet idején az arra alkalmas vizsgaközpontok online módon is szervezhetnek nyelvvizsgát. Az elektronikus vizsga lehetősége az egészségügyi kockázatok növelése nélkül segíti elő, hogy a tanulók többtelephelyre juthassanak a felvételi eljárásban.

A Kormány a szabad felhasználású diákhitel-konstrukció havi összegét 2020. augusztus 15-től 70 ezer forintról 150 ezer forintra emelte, illetve bevezette a veszélyhelyzet során felvehető egyszeri, 500 ezer forint összegű szabad felhasználású hallgatói gyorshitelt, amely 2020. május 1-jétől 2020. december 31-éig lesz elérhető.

A Kormány lehetővé tette az egyes felsőoktatási intézmények számára, hogy biztonságos körülmények között szervezhessék meg a különböző vizsgafolyamatokat, többek között a záróvizsgákon lehetőség van arra, hogy ne három-, hanem csak kétfős legyen a vizsgabizottság, ezzel is csökkentve a fertőzés terjedésének kockázatát.

Család-, ifjúság- és nyugdíjasvédelmi intézkedések

A veszélyhelyzet alatt a Kormány könnyített a gyermeket vállaló és nevelő családoknak járó egyes támogatások igénybevételi feltételein. A babaváró támogatásnál és a családi otthonteremtési kedvezménynél (csok) a munkahely elvesztése esetén sem szakad meg a figyelembe vehető tb-jogviszony időtartama a veszélyhelyzetet követő 60. napig, emellett az igénylési, érvényesítési határidők, okmányérvényességi időtartamok és életkori határok is kitolódnak a veszélyhelyzetet követő 30. napig. A szerződéseknél elegendő az egyik fél jelenléte, meghatalmazással. A nagycsaládosok autóvásárlási támogatásának érvényességi ideje is kitolódik a veszélyhelyzetet követő 60. napig.

A kisgyermekes családok jövedelembiztonságának erősítése érdekében a veszélyhelyzet időtartama alatt lejáró gyermekgondozási díj, gyermekgondozást segítő ellátás és gyermeknevelési támogatás nem szűnik meg, hanem a veszélyhelyzet lejártáig meghosszabbodik. A veszélyhelyzet alatt a bírósági

és adóhivatali végrehajtások szünetelnek, a kilakoltatások és a lakóingatlanok árverezése tekintetében moratórium lépett életbe.

A Kormány lehetővé tette a támogatott KRESZ- és nyelvvizsgák állam által nyújtott támogatásának a veszélyhelyzet visszavonását követő 6. hónap végéig történő igénybevitelét azok számára, akik a veszélyhelyzet ideje alatt töltik be a KRESZ-tanfolyam és -vizsga 20 éves, valamint a nyelvvizsga 35 éves igénylési korhatárát. A kisgyermekes anyák elhelyezkedésének támogatására 2020. július 1-től a gyermek után járó ellátásra jogosult személyek (cseden, gyeden és gyesen lévő anyák) is igénybe vehetik a nyelvvizsga-, a KRESZ-tanfolyam- és -vizsgadíj visszatérítésének lehetőségét.

4. A fő kihívásokra adott válaszok

4.1. Növekedésösztönző politikák

A magyar gazdaság versenyképességének javítása érdekében az elmúlt időszakban több stratégiai szintű kormányzati kezdeményezés is történt. A Kormány 2019-ben azzal a céllal fogadta el a Nemzeti Versenyképességi Tanács által javasolt „Program a versenyképesebb Magyarorszáért” elnevezésű intézkedéscsomagot, hogy hosszabb távon is megteremtse a dinamikus gazdasági növekedés feltételeit. A program hat fő területen, az adózás, a foglalkoztatás, a közszféra, az egészségügy, az oktatás és a vállalati környezet témakörében tesz javaslatot konkrét lépésekre 42 akció keretében. A 2019 őszen bejelentett, a kis- és középvállalkozások fejlesztésére készített középtávú stratégia kidolgozása és megvalósítása a Versenyképességi Program egyik kiemelt, a vállalati termelés hozzáadott értékének növelését célzó akcióját képezi. Magyarország az intézményi, közigazgatási és növekedésösztönző reformjai megtervezéséhez és végrehajtásához az Európai Bizottság Strukturálisreform-támogató programja (SRSP) keretében a legutóbbi ciklusban 7 nyertes pályázatot nyújtott be.

SRSP pályázatok a fenntartható gazdasági növekedés és a versenyképesség támogatására

A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésére a 2019-2030-közötti időszakra elfogadott stratégia megvalósítása kapcsán benyújtott projekt célja a hatékony szakértői háttértámogatás nyújtása a Stratégia egyes intézkedéseinek, valamint teljes értékelési rendszerének kidolgozásához.

A magyar felsőoktatás digitális átállásának stratégiai támogatása témájában benyújtott pályázat a digitális átállás már meglévő stratégiai keretrendszere digitális minőségének és tartalmának javítását célozza a jelenlegi beavatkozások felülvizsgálata és újradefiniálása, valamint a digitális felkészültséget mérő indikátorok kialakítása révén.

A transzferárazás kezelésének fejlesztését szolgáló két pilléren nyugvó projekt célja a képzések révén a Pénzügyminisztérium, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szakértőinek képzése, valamint a magyar rendszerbe ültethető hatékony transzferár ellenőrzési és irányítási folyamatok azonosítása.

A nemek közötti foglalkoztatási rés csökkentése érdekében indított projekt az atipikus foglalkoztatási formák megerősítése révén a nők munkaerőpiacra történő fokozottabb bevonását segítheti az érdekelt felek (munkáltatók/alkalmazottak) bevonásával a szükségletek felmérése, a problémák azonosítása és a jó gyakorlatok cseréje révén.

A körforgásos gazdaság bevezetése és a hulladékgazdálkodás kihívásainak kezelése témában készített projekt célja az újrafelhasználási arány javítása érdekében az ipar, a mezőgazdaság és a szolgáltatási szektor területén a legígéretesebb területek tanulmány keretében történő azonosítása és ennek alapján a Nemzeti Körforgásos Gazdaság Akcióterv és a kapcsolódó módszertan kidolgozása.

A zöld és kék települési infrastruktúra támogatása érdekében benyújtott pályázat a terület egységes jogszabályi környezetének hiánya és az alacsony tudatosság által jelentett problémák orvoslására törekszik.

A magyarországi Fenntartható Tőkepiaci Stratégia, valamint az Akciótervet megalapozó ajánlások szakmai támogatása érdekében a Magyar Nemzeti Bank által benyújtott pályázat célja, a hazai tőkepiaci szereplők magánforrásainak bevonása hazánk klíma-, környezet- és energiapolitikai céljainak megvalósításába.

A területi igazságos átmenet tervek elkészítéséhez szakértői támogatást igénylő, 2020 elején rendkívüli felhívás keretében benyújtott projekt célja az Európai Bizottság Igazságos Átmenet Mechanizmusa alapján a klímasemleges gazdaságra való átállás által leginkább érintett régiók részére igénybe vehető pénzügyi források felhasználásához szükséges terv elkészítése.

Vállalkozásfejlesztés: fókuszban a kkv-k

A kihívásokkal teli globális környezetben a magyar gazdaság és a hazai életszínvonal szempontjából kulcsfontosságú a GDP 54%-át, a foglalkoztatás 69%-át adó kis- és középvállalkozások versenyképességének megerősítése. „A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája (2019-2030)” az OECD-vel közös munka eredményeként széleskörű egyeztetést követően készült el, számos szakmai szervezet és közvetlenül mintegy 1100 vállalkozás véleményének figyelembe vételével. A vállalkozásokat támogató kormányzati erőfeszítéseket keretbe foglaló stratégia 7 pillérének célja a hazai kkv-k hozzáadott értékének, termelékenységének és exportképességének növelése. Az intézkedések a vállalkozások eltérő igényeit figyelembe véve számos területet ölelnek fel. A vállalkozóbarát adózási és szabályozási környezet megteremtése, valamint a technológiaváltás, a digitalizáció és az innováció ösztönzése mellett számos intézkedés irányul a megfelelő finanszírozáshoz jutásra, a kkv-k külpiacra lépésének segítésére, továbbá a generációváltás elősegítésére.

A stratégia végrehajtását célzó intézkedések egy részének már voltak előzményei, ezek a stratégia igényeinek megfelelően módosításra kerültek. Az uniós és hazai forrásokból működő Magyar Multi Program keretében 2019-ben mintegy 50 vállalkozás részesült prémium üzletfejlesztési támogatásban. Az érintett cégek vállalkozásfejlesztési szakemberek bevonásával kidolgozzák fejlesztési igényeiket, terveiket, amelyeket vissza nem térítendő támogatás segítségével, akár technológiai fejlesztésekkel, megvalósítanak. A kis- és középvállalkozások külpiacra lépését ösztönző intézkedés keretében évente 50-60 exportképes vállalkozás kap egyéni felkészítéssel professzionális támogatást a nemzetközi piacon való megjelenéséhez.

A kormányzat kiemelt területként kezeli a vállalkozások technológiai fejlődésének támogatását, az Ipar 4.0, az innováció, a digitalizáció előmozdítását. A vállalkozások technológiaváltását és szervezeti megújulását támogatja a már 2017-ben elindult és 2019-ben módosított Modern Mintaüzem Program, továbbá a tavaly ősszel indult Mikro-, kis- és középvállalkozások technológiai modernizációjának támogatása konstrukció. Utóbbi sajátossága a Magyarországon először, kísérleti jelleggel alkalmazott transzformer konstrukció, amelynél az eredményességi mutatók alapján a visszatérítendő támogatás vissza nem térítendő támogatássá fordulhat át. Ebben a programban várhatóan mintegy 200 vállalkozás juthat technológiafejlesztési támogatáshoz.

A rendelkezésre álló uniós forrásokból még 2020-ban is elérhetőek a vállalkozások számára bizonyos hitel- és kockázatitőke-programok, amelyek többek között a vállalkozások KFI aktivitását, technológiafejlesztéseit, illetve új, gyors növekedésre képes startup vállalkozások alapítását támogatják. A járványhelyzet által kiváltott gazdasági környezetben pedig nagyobb hangsúlyt kapnak a működési jellegű költségek finanszírozásai is.

Az MFB Csoport tagja, a Hiventures Kockázati Tőkealapkezelő 6 tőkealapja startupok és kkv-k finanszírozását célozza, ennek keretében 2020-ban várhatóan 8,5 milliárd forint kerül befektetésre innovatív startupokba (70-80 új cég és 60-70 meglévő portfóliócég), valamint további 4,4 milliárd forint kkv-kba (7-8 cég). Az MFB Invest Zrt. az elfogadott stratégiájának megfelelően 2019-ben megkezdte saját kezelésű városfejlesztési tőkealapok létrehozását azzal a céllal, hogy az adott város, megye/régió vállalkozásai (elsősorban kkv-k) számára növekedési lehetőséget biztosítson, illetve a régióban megvalósuló projektek finanszírozását elősegítse. A szintén az MFB Csoportba tartozó Garantiqa Hitelgarancia Zrt.– a gazdaságpolitikai intézményrendszer részeként – a vállalkozások

hitelhez jutását segíti elő. A Garantiqa kezességvállalási portfóliója 2019 végén 777 milliárd forintot tett ki, a társaság ezzel 41 ezer hazai vállalkozás hitelhez jutását segítette 1 045 milliárd forint hitelvolumenben.

Kutatás-fejlesztés és innováció

A magyar kormányzat számára kiemelt fontosságú a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs (KFI) teljesítmény fejlesztése a versenyképesség és a termelékenység további javítása érdekében. Az elmúlt években dinamikusan bővültek a K+F ráfordítások: 2018-ban a kutatás-fejlesztés ráfordításai az előző évhez képest több mint negyedével, ezen belül a K+F beruházások több mint másfélszeresükre emelkedtek. A kutatás-fejlesztésben érintett munkaerő létszámában szintén 10% feletti növekedés következett be. 2018-ban a K+F ráfordítások GDP-hez viszonyított aránya 1,33%-ról 1,53%-ra emelkedett, megközelítve az Európa 2020-as 1,8%-os nemzeti célt. A ráfordítások növekedésén belül a vállalkozások szerepe folyamatosan nő, a 2018-as ráfordítások több mint 52%-át biztosítják, ám a vállalati ráfordításoknak mintegy 58%-a a külföldi tulajdonú nagyvállalatoktól származik. A hazai tulajdonú kis- és középvállalati szektor teljesítménye elmarad a nemzetközi (EU) átlagtól, 2018-ban a termék- vagy folyamatinnovációt bevezető kkv-k aránya mindössze 18% volt (EIS2019). Annak érdekében, hogy a növekvő ráfordítások minél hatékonyabban hasznosuljanak, a kormányzat változásokat indított el a KFI intézményrendszerében és támogatáspolitikájában is.

A KFI intézményrendszerének fejlesztése

2019-ben folytatódott a magyar innovációs rendszer finomhangolása annak érdekében, hogy a növekvő KFI ráfordítások minél hatékonyabban tudjanak hasznosulni a magyar gazdaságban. Ezt a célt hivatott szolgálni a kormány tanácsadó testületeként működő Nemzeti Tudománypolitikai Tanács (NTT) létrehozása, amelynek első ülésére 2020 márciusában került sor. Az NTT fő feladata a kutatás-fejlesztéssel és innovációval összefüggő szakpolitikai dokumentumok, jogszabályok, intézkedések, valamint az NKFI Alap felhasználásának véleményezése, továbbá ajánlások és javaslatok megfogalmazása a KFI-vel összefüggő stratégiai kérdésekben, a jogszabályi környezet alakításához. Az NTT 11 tagja között a tudományos szféra, a gazdaság és az állam képviselői is helyet kaptak.

Szintén az innováció intézményrendszerének hatékonyabb működése volt a célja a Magyar Tudományos Akadémia kutatóhálózata átalakításának az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat megalapításával. Az új szervezet 2019 őszén kezdte meg működését annak érdekében, hogy ezzel elősegítse a hazai kutatási rendszer, az innováció és a kutatás-fejlesztés hatékonyságának optimalizálását azáltal, hogy a rendelkezésre álló források elosztását egységes szerkezetben biztosítja az egyes tudományágak és kutatóintézetek között. Az intézményrendszer átalakításának következő, 2020-ban esedékes lépése az egységes struktúrában működtetett alkalmazott kutatóintézetek hálózatának kialakítása lesz a 25 éve sikeresen működő Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közhasznú Nonprofit Kft. feladatkörének kibővítésével, a jelenleg költségvetési forrásból finanszírozott, alkalmazott kutatási fókuszú kutatóintézetek integrációjával. A hálózathoz tartozó kutatóintézetek a vállalati innováció támogatása érdekében ipari K+F és szolgáltatási tevékenységet végeznek a megrendelő (piaci szereplő vagy az állam) számára vagy saját kutatás keretében.

A KFI-intézményrendszer tagjai közötti kapcsolatok erősítését célozza a Területi Innovációs Platformok életre hívása az ITM és az NKFIH kezdeményezésére (8 helyszínen megalakult, további 5 helyszínen az új koronavírus miatt halasztódik a folyamat).

A KFI-rendszert érintő következő fő feladat a KFI Stratégia megújítása a 2021-2030 időszakra, és az Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) 2021-2027 időszakra történő megalkotása lesz. A KFI Stratégia előkészítése már 2019-ben elindult, elfogadására 2020 folyamán lehet számítani.

A KFI támogatási rendszer finomhangolása

Az innovációs rendszer fejlesztésének igényeit szem előtt tartva a KFI támogatási rendszer átalakításának egyik eleme a források jobb koordinációja és összehangolása érdekében az ITM által kezelt forrásokból megvalósított kiválósági programok összevonása az NKFI Alap egyéb forrásaival. Ez mintegy 29 milliárd forint átcsoportosítását jelenti az NKFI Alap részére.

A KFI-támogatások egyik fókuszterülete az egyetemeken keletkező tudományos eredmények piaci hasznosítása. Ezt szolgálja egy új, 2019-ben az egyetemi innovációs ökoszisztémák fejlesztésére indított támogatási program. A térségi kapcsolatok erősítését hivatott elősegíteni a piaci megalapozottságú kutató-fejlesztő és innovációs bázisok létrehozását ösztönző Kompetencia Központok megalapítása (3 helyszín, 8,5 milliárd forint támogatással). Tovább fog bővülni a 2016-ban 8 taggal létrehozott Felsőoktatási és Ipari Együtműködési Központok hálózata is, melynek eredményeképpen további 3-6 konzorcium kaphat támogatást.

A KFI-támogatások másik fókuszterületét jelentő vállalati KFI-tevékenységek élénkítése céljából piacorientált kutatás-fejlesztési és innovációs fejlesztésekre 152 pályázó több mint 55 milliárd forint támogatásban részesült. A projektekkal szemben elvárás volt, hogy a projekt eredményeként létrejövő jelentős tudományos és/vagy műszaki újdonságtartalommal rendelkező termék, technológia vagy szolgáltatás üzletileg hasznosítható legyen.

Digitalizáció

Kiemelt kormányzati cél, hogy emelkedjen a hazai kkv-k informatizáltsága, részvétele a digitális gazdaságban, ami révén javulhat a gazdaság versenyképessége, különös tekintettel az Ipar 4.0 által generált változásokra. Ennek érdekében kormányzati részről 2014-ben egy komplex programcsomag került összeállításra és elindításra. Új intézkedésként 2020-ban lesz elérhető a Komplex vállalati digitális megoldások, szolgáltatások bevezetésének célzott támogatása. Az új vállalati IKT-pályázaton idén várhatóan legalább 500 cég támogatása várható.

A nem állami digitális hálózati infrastruktúra fejlesztésére 2015-ben indított Szupergyors Internet Program (SZIP) célja az volt, hogy minden magyarországi háztartás számára, amely azt igényli, vezetékes vagy vezeték nélküli megoldással elérhetővé váljon a szupergyors, legalább 30 Mbps sebességre képes internetszolgáltatás. A program első szakaszában állami támogatással országszerte 216 ezer, tisztán piaci finanszírozással 407 ezer hely kiépítése történt meg. A program jelenlegi második fázisa a legalább 100 Mbit feletti és elsősorban optikai hálózati fejlesztésekre összpontosít, melynek során a hálózati lefedettség bővítése és a sebesség növelése újabb 72 járás 62 ezer háztartásában 4,1 milliárd forint forrásból valósulhat meg.

Az állampolgárok digitális kompetenciáinak fejlesztésére 2016-ban indult komplex programcsomag (Digitális készségek fejlesztése) keretében 1500 közösségi internetpont (DJP) infrastrukturális fejlesztése történt meg, és a szervezett digitális lakossági képzések során több mint 200 ezer fő szerzett tanúsítványt. Az eredetileg 2020. októberben záruló projekt várhatóan egy évvel meghosszabbításra kerül. A digitális képességek fejlesztése érdekében az oktatás és a felnőttképzés terén is több kezdeményezés van érvényben.

A 2019-ben elfogadott magyar Digitális Agrár Stratégia célja, hogy az információk gyűjtésével, feldolgozásával, a technológiai műveletek automatizálásával és robotizálásával, a környezeti erőforrások hatékony felhasználása mellett hozzájáruljon a mezőgazdasági termelés, az élelmiszer-gazdaság jövedelmezőségének növeléséhez. A Stratégia életbe lépésére 2021-ben lehet számítani, a tervezett teljes forrásigény 55 milliárd forint. Emellett több specifikus területen is célzott támogatásokkal igyekeznek a kormányzat előmozdítani a digitalizáció terjedését az agráriumban.

4.2. Üzleti környezet, szabályozás

Adórendszer

A magyar kormány gazdaságösztönző törekvéseinek megvalósítása során az adópolitika 2020-ban is fontos szerepet kap. Az adórendszer egyszerűsítése és az adminisztratív terhek csökkentése keretében 2020-ban számos intézkedés került bevezetésre Magyarországon. A mikro- és kisvállalkozások számára bevezetett egyéb alternatív adónemek (kata, kiva) népszerűbbé válása miatt az egyszerűsített vállalkozói adónem (eva) 2020. január 1-től megszüntetésre került. Az egyéni járulékok (a nyugdíj járulék, a két egészségbiztosítási járulék, illetve a munkaerőpiaci járulék) - felkészülési időt követően 2020. július 1-től egy járulékbba olvadnak össze, és ezzel egyidejűleg a társadalombiztosítás és a járulékszabályozás alapvető rendelkezései egységes jogszabályban kerülnek újraszabályozásra. 2019 júliusában adminisztratívteher-csökkentő intézkedésként három adónem – a társasági adó, az energiaellátók jövedelemadója és az innovációs járulék – esetében az adóév végi adóelőleg-kiegészítést eltörölték, és egyszerűsödött a pénzügyi tranzakciók illetékeinek szabályozása is. A Magyar Posta Zrt. vonatkozásában 2019 közepétől a csekkes átutalások esetén bizonyos értékhatárig (20 ezer forint) illetékmentességet, valamint illetékmaximumot (6 ezer forint) vezettek be. Az államkincstári körbe tartozó számlatulajdonosok 2020-tól mentesülnek a pénzügyi tranzakciós illeték alól.

Több, a foglalkoztatást támogató intézkedés is bevezetésre került. Így a nyugdíj melletti munkavégzés valamennyi formája mentes lesz a járulékfizetési kötelezettség alól, valamint az egyéni és társas vállalkozások esetében is egységesen a minimálbér összegére csökken a minimum járulékalap. A családi járulékkedvezményt 18,5%-ig (azaz a társadalombiztosítási járulék erejéig) lehet majd érvényesíteni, ezzel 1,5%-kal nő az érvényesíthető összeg. A gyermekvállalás melletti munkavállalás ösztönzését szolgálja az a változás, hogy 2020. január 1-től a négy vagy több gyermeket nevelő nők a teljes gazdaságilag aktív életpályájuk alatt mentesülnek a személyi jövedelemadó megfizetése alól.

Az elmúlt években a feketegazdaság visszaszorítására bevezetett gazdaságfehérítő intézkedések (online pénztárgép, EKÁER, online számlaadat-szolgáltatás) az államháztartás számára jelentős többletbevételeket hoztak, az ebből befolyt összeg biztosította a jogkövető cégek és

magánszemélyek adócsökkentésének fedezetét. A gazdaságfehérítő intézkedések következő lépéseként 2020. július 1-jétől az online számlaadat-szolgáltatási kötelezettség értékhatára nulla forintra csökken, így kiterjed a belföldi áfaalany vállalkozások közötti minden számlaforgalomra. 2021. január 1-jétől az adatszolgáltatás teljes körűvé válik, azaz kiterjed a nem áfaalanyok (pl. magánszemélyek) részére kibocsátott számlákra is. Ezt követően lehetővé válik, hogy 2021-től a Nemzeti Adó-és Vámhivatal (NAV) – a személyijövedelemadó-bevallásokhoz hasonlóan – a cégek számára elkészítse az áfabevallás-tervezetet, jelentősen tovább mérsékelve a cégek adminisztrációs terheit. Az adóelkerülés elleni küzdelmet célzó uniós ATAD-irányelv (Anti Tax Avoidance Directive) magyar társaságiadó-rendszerbe való átültetése kapcsán a társadasi adóról szóló törvény 2020. január 1-től több ponton is módosult. Az agresszív adótervezés elleni fellépést szolgálja, hogy a hibrid eszközök (az ugyanazon tényállás eltérő jogi minősítéséből eredő különbségek miatti adóelkerülés) és a tőke kivonás kezelésére vonatkozó szabályok harmonizálásra kerültek az irányelvel.

Közigazgatás

A közigazgatás hatékonyságának fejlesztését célozzák az üzleti környezet javítását, illetve a bürokrácia csökkentését célzó intézkedések. Ennek keretében 2019-ben megtörtént a kormányhivatali szolgáltató stratégiák, valamint a vállalkozásokkal kapcsolatos belső munkafolyamatok felülvizsgálata. A közigazgatás szervezet-rendszerének racionalizálásához kapcsolódó intézkedésként 2020-ban sor kerül az állami és önkormányzati közfeladat-kataszter továbbfejlesztésére. A kormányhivatali folyamatok hatékony, szolgáltató szempontú fejlesztéséhez kapcsolódóan belső képzések, szakmai programok formájában folytatódik a kormányhivatali szervezeti kultúra fejlesztése. Szintén a 2020-as év célkitűzése a robotszoftverek alkalmazási feltételeinek megteremtése, robotok készítése és alkalmazásuk elterjesztése a kormányhivatali környezetben a munka hatékonyságának növelése érdekében.

Az állami működés versenyképességének fejlesztését célzó intézkedéscsomag keretében a korábban csak a kormányablakok ügyintézői által használt Tudástárat felváltja egy új, már az állampolgárok számára is hozzáférhető egységes Közigazgatási Tudástár, amely a közigazgatási hatósági ügyek mellett már az igazságszolgáltatási, az önkormányzati igazgatási, az adóügyeket és a közszolgáltatásokkal összefüggő ügyeket is tartalmazza. Az új rendszer fejlesztése 2019-ben lezárult, 2020 februárjában a próbaüzem sikeresen lezajlott, így várhatóan 2020 májusában élesben elindul a rendszer. Az új Tudástár az ügyleírások mellett űrlapkitöltési és így ügykezdeményezési lehetőséget is biztosítani fog az ügyfeleknek. Mindezek mellett közvetlen összeköttetés kerül kialakításra az Integrált Jogalkotási Rendszerrel, így az egyszerűbb jogszabály-változások esetében automatikusan megtörténhet az ügyleírások frissítése. A 2020. év második feléig továbbfejlesztésre kerül a jelenleg is működő Kormányablak mobilalkalmazás, amely újabb funkciókkal egészíti ki, és teszi ezáltal kényelmesebbé az állampolgárok ügyintézéseinek folyamatait.

Szabályozás

A stabil, az ágazat szereplői számára is kielégítőnek tartott kereskedelempolitikai szabályozási keretek kialakítása érdekében 2019-ben megkezdődött a kormányzati kereskedelempolitika stratégiai igényű áttekintése. Kiemelt cél, hogy az új középtávú keretek kialakítására konzultatív alapokon, azaz a kormányzat és az ágazati szereplők (kereskedelmi szövetségek, kiskereskedelmi láncok) közötti rendszeres egyeztetések alapján kerüljön sor. Az átalakítás során a minisztérium

a kiskereskedelmi szabályozás stabilitásának és a partnerek bizalmának megőrzése érdekében eltekintett az átmeneti szabályozások bevezetésétől. Többek között ennek is számszerűsíthető eredménye, hogy Magyarország az IMD 2019. évi versenyképességi rangsorában a kormányzati hatékonyság faktorban 3 helyezéssel, a 45. helyre lépett előre, ami 2007 óta a legkedvezőbb pozíció. A faktoron belül az öt alfaktor közül az egyik az üzleti szabályozás, e téren 5 helyezéssel, a 37. helyre lépett előre Magyarország, amely a régióban a második legjobb pozíció. Az új kereskedelmi stratégia megalkotása a 2020. év végére várható.

A szabályozott szakmák tekintetében 2019-ben a Kormány versenyképességi és munkaerőpiaci szempontok alapján, valamint az európai uniós jogi végrehajtási kötelezettségek teljesítése érdekében jelentősen szűkítette a szabályozásbeli korlátozás lehetőségeit. Az ipari területhez tartozó szabályozott szakmák körének felülvizsgálatát követően 2020-ban deregulálásra kerül az ipari szabályozott szakmák legalább 50%-a, azaz esetükben a munkáltatók maguk dönthetnek arról, hogy a továbbiakban milyen végzettséggel, képesítéssel rendelkező munkavállalót foglalkoztatnak.

Közbeszerzés

A 2019. évben továbbfejlesztésre került a közbeszerzési joganyag. A módosítások célja a verseny növelése, a közbeszerzési folyamatok egyszerűsítése és gyorsítása, az adminisztratív terhek csökkentése, továbbá a forrásfelhasználások szabályosságának, valamint a közpénzfelhasználások hatékonyságának növelése. A közbeszerzésekre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2019. évi CXX. törvény rendelkezései 2020 első felében több ütemben lépnek hatályba.

Zajlik az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (EKR) funkcióinak fejlesztése. Ennek során a felhasználást könnyítő fejlesztések valósulnak meg: áttekinthetőbb felületek jöttek létre, továbbá automatizálási funkciók kerülnek beépítésre, az adminisztratív terhek további csökkentése érdekében pedig az adatok többszöri feltöltése helyett azok egyszeri bevitelét támogató funkciók válnak elérhetővé. A közbeszerzési értékhatár alatti beszerzések is lefolytathatók az EKR-ben 2019. július 1-jétől.

A joggyakorlat szabályosságának elősegítése érdekében több közlemény került közzétételre, így

- a verseny tisztaságának sérelmét eredményező egyes helyzetek elkerülésével kapcsolatos ellenőrzési gyakorlatról, amely az ajánlatkérőket is támogatja a versenyt sértő magatartások felismerésében,
- az egyes értékelési szempontokra tett vállalások ellenőrzésével összefüggésben („hátrányos helyzetű munkavállaló” és környezetvédelmi szempont), amely jogi iránymutatást tartalmaz a stratégiai szempontok közbeszerzésekben történő helyes alkalmazásához, valamint
- az eljárást megindító felhívás és a közbeszerzési dokumentumok módosíthatóságának korlátairól.

A közbeszerzésekben felmerülő versenyjogi jogsértések feltárásának, az intézkedések nyomon követésének elősegítése érdekében a Miniszterelnökség és a Gazdasági Versenyhivatal közötti együttműködési megállapodás módosult, melynek értelmében a jövőben a Gazdasági Versenyhivatal a Miniszterelnökség által küldött piaci jelzések megvizsgálásának eredményéről, illetve az esetleges intézkedésekről negyedévente tájékoztatást küld.

Antikorrupció

A Nemzeti Korrupcióellenes Programban (NKP) előirányzott feladatok végrehajtása 2018 végén befejeződött, a 2019-es év fő feladata a program eredményeinek értékelése, az új beavatkozási területek feltérképezése, és a következtetések alapján az új Korrupciómegelőzési Stratégia (2020-2022) elkészítése volt. A 2019. év másik fontos eseménye az állampolgárokat, az üzleti élet szereplőit és a közszférát célzó kommunikációs kampány volt a Nemzeti Védelmi Szolgálat projektje keretében. A korrupcióellenes erőfeszítések hatékonyságának növelése érdekében lefolytatott tájékoztató kampány célja az volt, hogy felhívja a figyelmet a korrupciós jelenségek fajtáira, a követendő és kerülendő magatartásmódokra a korrupciót elfogadhatatlannak tartó társadalmi kultúra és felelős magatartás kialakulásának támogatása érdekében. A reklámkampány újsághirdetésekből és információs portálokon megjelentetett hirdetésekből állt. A lakossági tájékoztató kampányelemei – e-hírlevél, rádióspot, újsághirdetés, videóspot, Facebook-oldal, Youtube-csatorna, – rendkívül sikeresnek bizonyultak, összességében több mint 60 millió elérést produkáltak. Az üzleti élet és a közszféra szereplői számára küldött 20 hírlevél (olyan témákban, mint a Közbeszerzési Etikai Kódex, közérdekű bejelentések anonim kezelése, GDPR, az OECD Közszféra integritására vonatkozó ajánlása vagy az OECD Vesztegetés elleni Egyezménye) 161 ezer közigazgatási szakemberhez, az üzleti élet tekintetében pedig 71 ezer címzetthez jutott el.

Az elmúlt év során az NVSZ oktatási és képzési tevékenysége is felgyorsult ütemben zajlott. 2019-ben több mint 3 ezer közszolgálati szakember részvételével, 57 alkalommal szervezett a korrupciómegelőzés aktualitásait tárgyaló rendezvényt, valamint 21 alkalommal tett látogatást a kormányhivataloknál, ahol 2403 kormányhivatali dolgozót ért el.

Az integrált kockázatkezelési rendszer keretében félévente végzett felmérések jelentősen hozzájárultak az államigazgatási szervek korrupcióellenes kockázatkezelési tevékenységeinek nyomon követéséhez és elemzéséhez. Ennek alapján az államigazgatási szervekre vonatkozóan pozitív tendencia figyelhető meg a kockázatkezelési tevékenységek területén, beleértve ezen szervezetek korrupcióellenes kockázatkezelését is. Az állami tulajdonú vállalkozások többsége 2020 januárjától szintén a belső ellenőrzési szabályok hatálya alá tartozik, és hasonlóan az államigazgatási szervek integritási tanácsadóihoz, compliance (megfelelésért felelős) tisztviselők kerülnek kinevezésre az egyes állami tulajdonú vállalkozásokhoz a belső ellenőrzési intézkedések és a korrupciómegelőzési eszközök hatékonyságának növelése céljából.

4.3. Foglalkoztatás

Az elmúlt évtizedben uniós szinten is kiemelkedően jól teljesített hazánk a foglalkoztatottság növelése terén: a 20-64 éves korcsoport foglalkoztatási rátája 2008 és 2018 között a tagállamok között a második legnagyobb mértékben, 12,9 százalékponttal növekedett. Az ország mind a hét régiójában két számjegyű növekedés történt, ebből három régióban (Észak-Alföld, Észak-Magyarország, Dél-Alföld) több mint 15 százalékponttal nőtt a foglalkoztatási ráta. A 20-64 éves korcsoport foglalkoztatási rátája 2019-ben 75,3% volt Magyarországon, amivel teljesült az Európa 2020 stratégiában kitűzött 75%-os foglalkoztatási cél.

A kormány a 2020. évre a foglalkoztatottak számának további bővítését tűzte ki célul, a még meglévő munkaerő-tartalék mozgósítása révén, főként a hátrányos helyzetű csoportok, így a

közfoglalkoztatottak, az inaktívak és álláskereső, továbbá a fiatalok, a kisgyermekes nők és a nyugdíjasok bevonásával.

A foglalkoztatási intézményrendszer fejlesztése

A munkaügyi hivatalok hatékonyságának növelése érdekében 2018-ban 2,4 milliárd forint hazai forrásból indított Munkaerőpiaci reformprogramot 2020 elején Budapestre és további négy megyére is kiterjesztették, és ezzel a program az ország teljes területén megvalósul. A program célja az állami foglalkoztatási hivatalok és a vállalatok közötti kapcsolat erősítése, illetve a személyre szabott segítségnyújtás, amely révén az ország minden munkaügyi hivatalában hatékonyabbá válhat az álláskereső közvetítése a vállalkozások felé. A Munkaerőpiaci reformprogram másfél éve alatt a foglalkoztatási rendszerből eddig mintegy 80 ezer kihelyezés történt az elsődleges munkaerőpiacra. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztését támogató uniós finanszírozású programok is folytatódnak, így az egyéni álláskeresőt, valamint a munkáltatók toborzási tevékenységét segítő Állásportál továbbfejlesztése, valamint az Ügyfél-kategorizálási rendszer finomhangolása, melyek célja, hogy az egyes ügyfeleknek az egyéni élethelyzetükhöz, objektív jellemzőikhez illeszkedő aktív munkaerőpiaci eszközök kerüljenek felajánlásra. Emellett 2019-ben a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat láthatóságának, ismertségének növelésére új információs portál készült, mely 2020. április 20-án elindult. A koronavírus-veszélyhelyzetből adódó megváltozott munkaerőpiaci helyzethez igazodva az egyik legfőbb feladat a kiépített rendszer fenntartása, a munkanélkülivé váltak lehető legrövidebb időn belül történő elhelyezése.

Aktív munkaerőpiaci eszközök

A munkaerőpiaci intézkedések között változatlanul fontos szerepet töltenek be az aktív munkaerőpiaci eszközöket működtető, komplex támogatási eszközöket nyújtó uniós társfinanszírozású programok. A 25 év feletti álláskeresőket, inaktívakat, közfoglalkoztatásból kilépőket támogató Út a munkaerőpiacra program keretében (2015 óta) 2020. februárig 180 ezer személy került bevonásra, közülük 50 ezer fő képzésben, 130 ezer fő támogatott foglalkoztatásban részesült. A 25 év alatti fiatalok munkaerőpiaci aktivitását ösztönző Ifjúsági Garancia programba 2020. február végéig országosan több mint 137 ezer 25 év alatti fiatal lépett be, közülük 97 ezer fiatal részesült támogatott foglalkoztatásban, 42 ezer fiatal pedig piacképes szakképesítés megszerzésére kapott lehetőséget.

Szintén folytatódik a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat látóköréből kieső, nem regisztrált álláskereső munkanélküliek és inaktívak, illetve egyes speciális, hátrányos helyzetű célcsoportok személyre szabott munkaerőpiaci szolgáltatásokhoz jutását célzó projekt, melyet nem-állami szervezetek hajtanak végre. Több mint 53,5 ezer fő került bevonásra a programba 2020. február végéig. A programból kilépők 30%-a a szolgáltatások eredményeképpen elhelyezkedett.

A közfoglalkoztatás 2020. évi kerete 140 milliárd forint, ami nagyságrendileg 99 ezer fő közfoglalkoztatását teszi lehetővé. A közfoglalkoztatásból való kivezetést és a közfoglalkoztatottak képzését célzó programok továbbra is segíthetik a közfoglalkoztatottak nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedését. A 2017-ben indult Közfoglalkoztatásból a versenyszférába program intézkedései eredményeképpen közel 17 ezer fő közfoglalkoztatott helyezkedett el eddig az elsődleges munkaerőpiacon. Az alacsony képzettségűek, valamint közfoglalkoztatottak kiemelt képzési programjában 2019 végéig több mint 94 ezer fő vett részt, 2020-ra újabb 6-8 ezer fő bevonását

tervezik – a veszélyhelyzet figyelembevételével. A korábbi években közfoglalkoztatásban létrehozott termelői kapacitásokra alapozva 2019-ben 50 hátrányos helyzetű, magas munkanélküliséggel sújtott településen indult gazdaságélénkítő program, mely helyi gazdasági kezdeményezések támogatásával célozza e térségek fejlődését. 2020-ban további 50 település bevonása a cél.

A munkaerő mobilizálása érdekében indított Munkásszállások kialakítása elnevezésű központi munkaerőpiaci program 2019 őszén, 5 milliárd forintos keretösszeggel ezúttal a magántulajdonú gazdasági társaságokra is kiterjesztve került meghirdetésre. Várhatóan 10 támogatással megvalósított munkásszállás kerül átadásra 2020-ban, 1138 férőhellyel. Emellett továbbra is folytatódnak a kiemelt munkaerőpiaci programok (Út a munkaerőpiacra, Ifjúsági Garancia) mobilitási célú támogatásai.

A munkavállalókat közvetlenül célzó programok mellett több, vállalatokat célzó program (Új gyakornoki program, Foglalkoztatásbővítés ösztönzése, Út a jövőbe program, Munkahelyi képzések támogatása) is támogatja a vállalati létszám bővítést, valamint a képzett munkaerő megtartását. A mikro-, kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő, -megőrző beruházásait támogató program keretében 2019-ben 246 cég támogatásával 1608 új munkahely létrehozására került sor.

4.4. Családpolitikai intézkedések

Magyarország népességszámát több évtizede tartó természetes fogyás jellemzi. A folyamat megállítása céljából a magyar kormány a gyerekvállalás ösztönzése és a családok fokozottabb támogatása érdekében 2019 februárjában elindította a Családvédelmi Akciótervét, amely a korábban meghozott intézkedések (családi adókedvezmény, fiatal házaspárok kedvezménye) mellett, illetve azokat kiegészítve 7 új intézkedést vezetett be 2019. júliustól, valamint 2020. januártól kezdődően.

Az új babaváró támogatás legfeljebb 10 millió forint kamatmentes, szabadon felhasználható kölcsönt nyújt állami kezesség mellett az 5 éven belül gyermeket vállaló házaspároknak a magzati kortól kezdődően. Az első és második gyermekre tekintettel a várandósság 12. hetét követően a kölcsön törlesztése 3 évig szünetel, a második gyerek után a kölcsön összege is csökken, 30%-kal, a harmadik gyerek után pedig a teljes tartozást elengedi a hitelintézet.

A nagycsaládosok autóvásárlási programja keretében a 3 vagy többgyermekes családok új személygépkocsi vásárlásához, illetve lízingeléséhez a vételár 50%-ának megfelelő, de maximum 2,5 millió forint összegű vissza nem térítendő támogatást igényelhetnek a Magyar Államkincstártól.

A kamattámogatott lakáscélú kölcsön és a családi otthonteremtési kedvezmény (csok) feltételei enyhültek, kiszélesítve a potenciális igénylők körét. Használt lakásra is fel lehet venni 2019. júliustól a 3%-ban maximált kamatú hitelt (2 vállalt gyermekre 10 millió, 3 gyermekre 15 millió forint összegben). Emellett a használt lakások esetén megszűnt a 35 millió forintos értékhatár, illetve bármely külföldi államban szerzett társadalombiztosítási jogviszony is figyelembe vehető az igénylésnél. További kedvezményként a csok-hitel és -támogatás a hátrányos helyzetű, legfeljebb 5 ezer fő lakosság számú kistelepüléseken a használt, felújítandó ingatlanok esetén is az új lakásokra érvényes feltételekkel vehető igénybe, valamint – 2020. január 1-től – az ilyen településeken használt

ingatlanok bővítése és/vagy korszerűsítése esetében is érvényesíthető az építkezők maximum ötmillió forintos áfa-visszatérítési támogatása.

A lakáshoz jutás további támogatásaként a jelzáloghitel-csökkentési támogatás köre bővült: már a második gyermek után is igényelhető 1 millió forint jóváírás, amely összeg a harmadik gyermek esetén 4 millió forintra nő.

A szülők helyett a még dolgozó nagyszülők is igényelhetik a gyermekgondozási díjat (nagyszülői gyedet) a szülők munkavállalása esetén. A nagyszülői gyed összegét a nagyszülő jövedelme alapján kell kiszámítani.

A nők és a kisgyerekes szülők munkaerőpiaci bevonása érdekében az elmúlt években számos intézkedés került bevezetésre. A Családtámogatás fejezetben részletezett, fokozatosan növekvő adó- és járulékkedvezmények mellett tovább folytatódik a bölcsődei kapacitások bővítése. A program célja 70 ezer bölcsődei férőhely elérése 2022-ig (2020 elején a férőhelyek száma meghaladta az 51 ezret). A programra 2020-ban 11,5 milliárd forint áll rendelkezésre. A bölcsődefejlesztést 2019 őszétől kiegészíti a napközbeni elhelyezés költségeit csökkentő program, melynek keretében havi rendszeres támogatás nyújtható családi vagy munkahelyi bölcsődei szolgáltatás igénybevételéhez a munkába álló szülőknek a gyermek 3 éves koráig. Több mint 1300 fő részesült 2020 elején a program nyújtotta anyagi támogatásban. A kisgyermeket nevelő szülők számára 2020-ban indult képzési program 2500 fő képzésben való részvételére nyújt lehetőséget a gyermeknevelésre jutó ellátás időszaka alatt. Az Európai Bizottság Strukturálisreform-támogató Programja keretében „A nemek közti foglalkoztatási különbségek csökkentése” című projekt a kisgyermekes anyák speciális igényeinek megfelelő, a család és a munka összeegyeztethetőségét megvalósító foglalkoztatási lehetőségek kidolgozásához nyújt szakértői támogatást.

A négy vagy több gyereket felnevelő anyák 2020-tól személyi jövedelemadó (szja) mentességet kapnak a munkából származó jövedelmeik után. Az Akcióterven kívüli intézkedésként az anyák továbbtanulását ösztönzi, és munkaerőpiaci helyzetét tovább javítja, hogy tanulmányaik befejezése után a felvett diákhitel-tartozás csökkenthető a gyermekek számának függvényében.

Közel 170 ezer család igényelte 2020. április 1-ig a Családvédelmi Akcióterv támogatásait. A program hazai költségvetési forrásokból valósul meg, 2019-ben 79 milliárd forintos, 2020-ban pedig várhatóan 169,5 milliárdos keretből.

4.5. Szegénység

Magyarország az elmúlt évtizedben jelentős eredményeket ért el a szegénység leküzdése tekintetében. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett lakosság aránya a 2010. évi 31,5%-ról fokozatosan 20% alá csökkent, és tartósan az Unió átlaga alá került. 2018-ban a teljes népesség 18,9%-át érintette a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata, 74 ezer fővel kevesebbet, mint egy évvel korábban. A nők szegénységi aránya – az Unió csaknem minden országához hasonlóan – némileg magasabb volt a férfiakénál, de esetükben is 20% alatt maradt (19,6%). A roma népesség körében a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2013 és 2018 között 89,9%-ról 63,2%-ra mérséklődött, ezen belül valamennyi szegénységi kategória tekintetében számottevő, 25-35 százalékpont közötti csökkenés következett

be. A munkaerőpiacra való visszatérésnek köszönhetően a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élő romák aránya 45,3%-ról 13,7%-ra esett, és a teljes roma népesség több mint harmada kikerült a korábban súlyosan anyagi nélkülözők közül (78,1%-ról 43,4%-ra csökkent az arányuk). Az elmúlt években a jövedelmi szegénység kockázata valamennyi háztartástípusban csökkent, a legnagyobb mértékű javulás a sokgyermekes (két felnőtt, 3 és több gyermekes) családok esetében következett be, ahol a szegények aránya az utolsó hat évben mintegy harmadára (2018-ban 11,4%-ra) esett. A többgyermekes családok szegénységéből történő tömeges kiemelésében meghatározó szerepe volt a kormány családvédelmi és foglalkoztatásösztönző intézkedéseinek.

A jövedelmi egyenlőtlenségek tekintetében Magyarország a közepesen egyenlőtlen országok közé tartozik az Európai Unióban. A KSH adatai alapján 2018-ban a jövedelemeloszlás egyenletességét mérő Gini-együttható értéke az elmúlt hét év legalacsonyabb szintjére (a 2017. évi 28,7-ről 28-ra) mérséklődött, és a leggazdagabb, illetve a legszegényebb 20% közötti jövedelemkülönbség az előző évi 4,4-szeresről 4,2-szeresre csökkent. Magyarországon a jövedelmi egyenlőtlenségek mindkét mutató alapján némileg alacsonyabbak az uniós átlagnál.

Felzárkózást szolgáló intézkedések

A társadalmi felzárkózás képzési, szervezési, területi módszertani és kutatási feladatait 2019-től a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF) látja el. Az átszervezés eredményeképpen hatékonyabb kapcsolattartást sikerült kialakítani az érintettekkel, így az önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal, a szociális, oktatási és képzési intézményekkel, kormányhivatalokkal, a munkaadók és munkavállalók szervezeteivel, kamarákkal. A TEF az önkormányzatokkal való együttműködés keretében támogatja a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítését, valamint a kijelölt településeken célzott felzárkózási programok végrehajtását. Feladatai közé tartozik továbbá a hátrányos helyzetű gyermekek kora gyermekkori nevelésének segítése, a hátrányos helyzetű felnőttek képzése, mentorálása és foglalkoztatási lehetőségeik bővítése. Végül, de nem utolsósorban a TEF anyagilag és szervezetileg is támogatja a határon túli magyar lakta területeken futó modellprogramokat.

A 2019-ben indult, központi költségvetésből megvalósuló Magyar Falu Program célkitűzése a lakosság több mint 30%-át, a települések több mint 91%-át kitevő, ötezer fő alatti lélekszámú települések népességmegtartó erejének növelése és a vidéki lakhatási lehetőségek segítése Magyarország területén. A program keretein belül önkormányzatok, egyházi jogi személyek és 2020-tól civil szervezetek számára széles körben nyílik lehetőség fejlesztések megvalósítására. A 2019. évben meghirdetett különböző alprogramokra 5321 pályázat nyert támogatást. 2020-ban a program folytatódik:

- 40 milliárd forint áll rendelkezésre a helyi életminőség javítása céljára, kiemelten közszolgáltatások fejlesztésére (orvosi rendelő, orvosi eszköz, szolgálati lakás, óvodafejlesztés, sportparkok stb.). A közszolgáltatások elérhetőségének javítását szolgálja az új falubusz program. Egyházi és önkormányzati épületek felújításával, bővítésével közösségi terek létrehozására kerül sor.
- A vidéki falvak hátrányainak mérséklése, az elszigeteltség megakadályozása érdekében 2020-ban 60 milliárd forintból valósul meg a mellékúthálózat, a falvakhoz vezető alsóbbrendű utak felújítása.

A Kormány a területi különbségek csökkentése érdekében létrehozta a „Felzárkózó települések” hosszú távú programját is, melynek célja az ország 300 leghátrányosabb helyzetű településén a lakosság egészségügyi és gazdasági helyzetének, valamint lakókörülményeinek javítása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása. A program első szakaszában 31 településen mintegy 2 ezer fő munkaképes korú ember került közfoglalkoztatásba, egészségügyi szűrőprogramok keretében pedig 4,5 ezer felnőtt és gyermek szűrővizsgálatára került sor. A közbiztonság fokozása érdekében 13 település kapott támogatást közbiztonsági kamerarendszer kiépítéséhez. A program komplex lakhatási programelemeiben a biztonságos közműellátás kiépítésén túl, az eladósodást megelőző közműdíj-fizetési konstrukciók (pl. előrefizetős órák), a megújuló energiaforrások alkalmazása, illetve a költséghatékony technológiák elterjesztése egyaránt helyet kapnak. Jelenleg a lakhatási modellprogramok kialakítása, illetve a roma többségű Tarnabod településen egy ilyen program tesztelése zajlik.

4.6. Oktatás

Az oktatási rendszer fejlesztési kereteit meghatározó köznevelési és felsőoktatási stratégiák jövőképükben az oktatás minőségi fejlesztését fogalmazzák meg fő célként a sikeres, versenyképes felnőtté válás érdekében. A Köznevelés-fejlesztési stratégia, illetve a Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia mentén zajló intézkedések a képzettségi szint növelésének ösztönzése mellett a minden diák számára elérhető, méltányos, esélyteremtő oktatás biztosítását célozzák. A felsőoktatási stratégiának szintén küldetése a társadalmi mobilitás támogatása, azaz a felsőoktatás elérhetőségének biztosítása az ország egész területén, de különösképpen a hátrányos helyzetű régiókban.

Köznevelési és felsőoktatási infrastrukturális fejlesztések

A minőségi oktatás, illetve a hátránykompenzáció elősegítésének egyik fontos feltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű oktatási intézmény rendelkezésre állása. Ennek biztosítása érdekében a kormányzat jelentős összegeket fordít az oktatási intézmények infrastruktúra-fejlesztéseire. A köznevelési infrastruktúra tekintetében uniós források felhasználásával a 2017-2022 időszakban 126,3 milliárd forint értékű fejlesztési beruházás valósul meg. 2020-ban állami forrásokból 5 milliárd forint értékű beruházásra kerül sor a felsőoktatási intézmények fejlesztési céljára. A területfejlesztési politika keretében szintén jelentős oktatással kapcsolatos projektek valósulnak meg az elkövetkező időszakban. A magyar kormány 2015-ben indított városfejlesztési projektcsomagja, a Modern Városok Program keretében 2020-21-ben összesen 137 milliárd forint értékben történnek köznevelési és felsőoktatási intézményfejlesztési, kapacitásbővítési beruházások, melyből 98 milliárd forintot a Program biztosít. A 2019-2020. években a kistelepülések fejlesztését célzó Magyar Falu Program keretében 10 milliárd forint értékben óvodaépület építésére, felújítására, valamint óvodaudvarok és tornatermek, tornaszobák kialakítására kerül sor.

Köznevelés

2020-ban folytatódik a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében bevezetett számos intézkedés. 2019-ben a 18-24 éves korosztályban a korai iskolaelhagyók aránya az előző évhez képest 0,5 százalékponttal 12%-ra csökkent, de az Európa 2020 stratégiában kitűzött 10%-os cél eléréséhez további erőfeszítésekre van szükség. A lemorzsolódással veszélyeztetett – köztük hátrányos helyzetű

– tanulók sikeres iskolai előrehaladása érdekében bevezetett korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer révén az iskolák az igényeiknek és szükségleteiknek megfelelő szakmai támogatást kapnak a lemorzsolódás megelőzését szolgáló pedagógiai munkájukhoz az Oktatási Hivatal keretei között működő területi pedagógiai oktatási központoktól. A bevezetés óta a 16-24 éves, középfokú végzettség nélkül lemorzsolódott tanulók aránya és a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya enyhén csökkent, a rendszer tapasztalata, hogy az iskolákban a korábbinál nagyobb figyelmet kap a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatása. A korai iskolaelhagyás, a lemorzsolódás csökkentését uniós programok is támogatják, folyamatban vannak a lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények fejlesztését, valamint a pedagógusok módszertani felkészítését segítő projektek. A megelőzést támogató, tanulást segítő pedagógiai módszerek kidolgozása és elterjesztése témájában 2019-ben 16,5 ezer pedagógus vett részt továbbképzésen, 2020-ban további 10 ezer fő fog részvétele várható. 2019-ben 960 köznevelési intézmény részesült módszertani fejlesztésben, 2020-ban várhatóan további 400 intézmény kerül bevonásra.

A 2020/2021. tanévben bevezetésre kerülő, módosított Nemzeti alaptanterv célkitűzése a nevelés-oktatás korszerűbbé, hatékonyabbá és eredményesebbé tétele. A megújított Nemzeti alaptanterv hozzájárul a magyar nemzeti kultúra értékeinek továbbörökítéséhez, valamint biztosítja azoknak a kompetencterületeknek a fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek a felsőoktatásban és a munkaerőpiacon történő sikeres részvételhez. A módosított alaptantervben a tanulási-nevelési célok között új önálló nevelési célként került megfogalmazásra „a fenntartható jövő iránti elkötelezettségre nevelés”. A fenntarthatóságra és környezetvédelemre nevelésbe a természettudományos tantárgyak mellett a történelem és az etika tantárgyak is bekapcsolódnak. Ezzel összefüggésben a pedagógus-életpályamodellhez kapcsolódó minősítési rendszer a 2018/2019. tanévtől kiegészült a környezeti neveléssel összefüggő kompetenciákkal. 2020-ban közel 15 ezer pedagógus minősítése várható.

Az oktatás minden szintjén, így a köznevelésben is prioritás a tanulók digitális kompetenciáinak fejlesztése. Uniós források felhasználásával a kevésbé fejlett régiókban fejlesztési programok indultak, melyek keretében a köznevelési intézményekben széles sávú internet- és vezeték nélküli hálózat kiépítésére, korszerű informatikai eszközök beszerzésére került sor, melyet kiegészítenek a pedagógusok digitális (oktatási) kompetenciáit fejlesztő továbbképzések. 2020-ban várhatóan további 210, hátrányos helyzetű településeken működő köznevelési intézményben kerülnek elhelyezésre a tanulók digitális készségeinek fejlesztését szolgáló eszközök (14 ezer darab).

Szakképzés

Folytatódik a szakképzési intézményrendszer fejlesztése. Az intézkedések célja a végzettség nélküli iskolaelhagyók számának csökkentése, a szakképző intézmények kulcskompetencia-fejlesztő kapacitásainak megerősítése, a duális képzésben résztvevők körének szélesítése, valamint szakképzési centrumok tanműhelyeinek fejlesztése. A szakpolitikai döntéshozatalt az OECD PIAAC (Nemzetközi Felnőtt Képesség- és Kompetenciamérési Program) felmérésének eredményei is támogatják: a következő felmérési ciklusban (2018-2023) való részvétel segíti a munkaképes lakosság képzettségének, kompetenciáinak, a felnőttképzés eredményeinek és a munkaerőpiac igényeinek feltárását.

A szakképzés intézményszerkezete a 2020/2021-es tanévtől változik, a szakképző intézményeknek két típusa lesz: a hároméves szakképző iskola és az ötéves technikum. A szakképző iskolákban az első év közismereti és ágazati alapozó képzése után kétéves szakmai képzés következik. A technikumban

két év alapozó képzés (a közismereti tárgyak tananyagtartalma megegyezik a gimnáziumival), majd három év szakmai oktatás történik. A két oktatási forma között biztosított az átjárhatóság. A technikumból a felsőoktatásba történő átmenetet segíti, hogy a technikumban szakmai tárgyból tett érettségi vizsga a felvételi eljárásban a gimnáziumban szerzett emelt szintű érettségivel lesz egyenértékű. A szakmastruktúra egyszerűsödik: a korábbi, több mint 600 szakmát tartalmazó Országos Képzési Jegyzéket (OKJ) az iskolai rendszerű képzésben a 174 szakmát tartalmazó Szakmajegyzék váltja fel, mely igazodik a mai kor digitális követelményeihez, biztosítja a szakmák közötti átjárhatóságot, valamint illeszkedik az uniós normákhoz. A tanuló az ágazati alapvizsgát követően a duális képzőhelynél (tudásközpont, ágazati, vállalati képzőközpont) szakirányú tömbösített oktatásban vehet részt. A hatékony, a korábbinál gyakorlatiasabb duális szakképzés működtetéséhez szükséges a megfelelő képzettségű pedagógusok biztosítása. Ennek érdekében a szakképzési iskolák a jövőben a pedagógusokat közalkalmazotti jogviszony helyett munkaviszonyban fogják alkalmazni, ami 2020. júliustól átlagosan 30%-os béremeléssel is együtt jár az érintettek körében.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése érdekében az új rendszerben 2020. szeptembertől több új intézkedés is bevezetésre kerül. A 8. osztályban tanulók számára a megfelelő középfokú továbbtanulási irány kiválasztását segítő kompetencivizsgálatra kerül sor, a szakképző iskolában lehetőség van a szakmai oktatás megkezdését megelőző úgynevezett orientációs fejlesztő év megszervezésére, valamint a szakképző iskola működtethet műhelyiskolát. A szakképzési rendszer monitoringját a szakképző intézmények által kötelezően kialakított minőségirányítási rendszer, valamint az 5 évente kötelező külső ellenőrzés hivatott biztosítani.

A szakképzés átalakításával párhuzamosan a felnőttképzés is átalakul. A felnőtt szakképzésben – a már megszerzett tudást is figyelembe véve – rövidített képzési időt vezetnek be az iskolák, erősítik az új oktatási formákat, például az e-learning lehetőségét. A munkaerőpiaci felnőttképzésben elválik az oktatás és a vizsgáztatás, akkreditált vizsgaközpontokban tehető a képesítő vizsga. A felnőttképzésben a Szakmajegyzékhez (melynek szakmái kizárólag iskolai rendszerben oktathatók) kapcsolódó részsakmák, ráépülések és nyilvántartásba vett programkövetelményekben rögzített képesítések oktathatók. A rendszer a tervek szerint 2020 ősztől indul, a programkövetelmények jegyzéke még kialakítás alatt áll. Két szakma és egy szakképesítés továbbra is ingyenes, ami támogatja a felnőttek átképzését is.

Felsőoktatás

A Kormány célja a globális kihívásokra válaszolni képes, a hosszabb távú gazdasági és társadalmi célokkal is összhangban álló minőségi felsőoktatási rendszer kialakítása, amely minél több diák számára nyújt versenyképes tudást, és emellett alkalmas a kutatói utánpótlás megerősítésére.

2019-ben a 30-34 éves fiatalok körében a felsőfokú végzettségűek 33,4%-os aránya az előző évhez képest 0,3 százalékpontot csökkenve a nemzeti célként kitűzött 34% közelében maradt. 2010 óta a 30-34 éves magyar fiatalok felsőoktatási aránya az uniós tagállamok átlagánál némileg nagyobb mértékben növekedett, ennek ellenére az induláskori jelentős hátrány miatt továbbra is számottevő lemaradásban van az uniós átlaghoz képest.

A hallgatói létszám növelése, illetve a hátrányos helyzetű diákok továbbtanulási esélyeinek javítása érdekében a korábbi években bevezetett pénzügyi támogatási eszközök feltételei javulnak: az egy főre megállapított hallgatói normatíva összege a tanulmányi eredménytől függően 8-40%-kal

emelkedik. 2020 augusztusától szintén jelentősen emelkedik – félévente 350 ezer forintról 750 ezer forintra – a szabad felhasználású Diákhitel-1 hallgatói hitel maximális felvehető összege, a hallgatói igényekkel kapcsolatos szolgáltatások (pl. lakhatás) árszínvonalának növekedésére tekintettel. A pénzügyi támogatások mellett a felsőoktatásba való bekerülést elősegítő készségfejlesztő és kommunikációs, valamint a matematikai, természettudományos, mérnöki és informatikai (MTMI) szakok népszerűsítését célzó programok is folytatódnak.

A versenyképes tudás biztosításán túl a felsőoktatás másik fontos célja a kiemelkedő teljesítményre képes fiatalok megtalálása és támogatása, tehetségük kibontakoztatása a lehető legjobb hasznosítás érdekében. E célok megvalósítását szolgálják a Nemzeti Tehetség Program intézkedései, melynek 2019. évi forrása terhére 45 pályázati felhívás keretében 1848 pályázó részesült összesen 3,2 milliárd forint támogatásban. Az oktatói teljesítmény méréséhez járul hozzá a kialakításra kerülő ERASMUS+ nemzetközi projekt.

A felsőoktatás és a gazdasági igények közötti összhang erősítése szempontjából kiemelt fontosságú lépésnek bizonyult a duális képzések bevezetése és országos elterjesztése a magyar felsőoktatásban. Az elkövetkező években a duális képzési lehetőségek további bővülése a felsőoktatás és a gazdasági szektor hatékony együttműködésének szempontjából továbbra is rendkívül lényeges, ezért a kormány által kitűzött cél, hogy 2023-ig – a releváns képzési területeken – az elsőévesek körében a duális hallgatók aránya elérje a 6%-ot.

A pedagóguspálya vonzerejének növelését célozza a tanárképzés tervezett jogszabályi megújítása 2020 tavaszán. A köznevelési szakterület munkaadói és a hallgatók igényének figyelembevételével készült módosítás nyomán a magas óraszámú megjelenő tanárszakok egyszerre készítenek fel majd az általános és a középiskolai oktatás-nevelés feladatainak elvégzésére. A szakmaiságot szélesebben megalapozó, tartalmában vegyes felkészítést nyújtó képzés a várakozások szerint a munkavállalás szempontjából szabadabb elhelyezkedési lehetőségeket biztosít majd a végzett hallgatók számára. Szintén a tanárképzésre jelentkező hallgatói létszám növelését célzó intézkedés a tanítóképzés beemelése a Klebelsberg Képzési Ösztöndíj Programba. A tanítóképzésben részt vevők közül várhatóan 500-1000 közötti hallgató veszi majd igénybe a Klebelsberg Ösztöndíjat.

Több intézkedés is történik a felsőoktatás digitális átállásának szakmai támogatására a közeljövőben. Az átállás módszertani támogatása céljából szintén ebben az évben indul el „A magyar felsőoktatás digitális átállásának stratégiai támogatása” című, közvetlen uniós pályázat megvalósítása az Európai Bizottság Strukturálisreform-támogató Programja keretében.

Esélyegyenlőség, deszegregáció

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek javítása érdekében az iskolai körzethatárok kijelölésében kapott jogkörnek köszönhetően a tankerületi központok számos esetben kezdeményezték a körzethatárok módosítását a szegregáció megelőzése, azaz a tanulók kiegyensúlyozottabb megoszlása érdekében. A több éve zajló, a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények fejlesztését, a befogadó oktatáshoz való hozzáférés fejlesztését, a deszegregáció csökkenését célzó uniós projektbe bevont valamennyi intézmény komplex köznevelési esélyegyenlőségi intézkedési terve elkészült 2019-ben. A 2020-2023. évre vonatkozó intézményi komplex cselekvési terv alapján megtörténik a helyi pedagógiai programok módosítása úgy, hogy azokba beépítik az intézmények az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató pedagógiai rendszer

elemeit. A tanodahálózat hátrányos helyzetű – köztük roma – tanulók iskolai felzárkózását segíti elő köznevelésen kívüli eszközökkel, valamint komplex fejlesztéssel. Jelenleg 185 tanoda működik Magyarországon hazai költségvetési forrásból. 2019-ben 5400, 2020-ban pedig 5100 tanuló vesz részt tanodai programokban.

A hátrányos helyzetű tanulók általános iskolai és középiskolai sikerességének elősegítését szolgáló Útravaló Ösztöndíjprogram keretében a 2019/2020. tanévben közel 11 ezer tanuló kapott ösztöndíjat. A következő, 2020/2021. tanévtől kezdődően cél az, hogy legalább azonos számú tanuló kapjon támogatást. A végzett roma hallgatók számának növelése, tanulmányi sikerességük, társadalmi szerepvállalásuk ösztönzése érdekében a „Roma szakkollégiumok támogatása” kiemelten fontos a Kormány számára. Magyarországon összesen már 11 felsőoktatási roma szakkollégiumban segítik több száz roma fiatal egyetemi, főiskolai tanulmányait. 2011 óta közel 300 fő szerzett BA vagy MA diplomát a szakkollégium segítségével. Az elmúlt tanévben 63 fő végzett.

Az iskolai sikeresség megerősítése érdekében a 2015 szeptemberétől a 3 év feletti gyermekek számára bevezetésre került kötelező óvodai elhelyezés eredményeképpen a 4-6 éves gyermekek 95,7%-a vesz részt óvodai nevelésben. A roma gyermekek óvodai részvétele is magas (91%, közel az országos átlaghoz), az egyik legmagasabb a régió tagállamai között. A hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beilleszkedését, illetve későbbi iskolai sikerességét támogató Óvodai Esélyteremtő program egyik erőssége, hogy anyanyelvi (vagy roma) dajkák segítik a gyermekeket és a szülőket. A program közel 40 ezer, köztük 20 ezer hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket, illetve az őket nevelő óvodapedagógusokat éri el.

4.7. Egészségügy

Magyarország fő egészségügyi mutatói az elmúlt évtizedben javuló tendenciát mutattak. Az ezer élve születésre jutó csecsemőhalandóság 2010 és 2018 között 5,3-ról 3,4-re csökkent, míg a születéskor várható élettartam enyhén, 74,38 évről 75,94 évre növekedett. Az Eurostat adatai szerint ennél nagyobb mértékben, 3,6 évvel 61,1 évre nőtt a születéskor várhatóan egészségben eltöltött életek száma, ez a férfiak esetében 4,1, a nők esetében pedig 3,2 évvel hosszabb egészségben eltöltött életet jelent. A kedvező folyamatok eredményeképpen hazánk e mutató tekintetében a tagállamok között a 23. helyről a 15. helyre jött fel, és megközelítette az uniós átlagot (63,6). 2010 és 2018 között az egy főre eső egészségügyi kiadások vásárlóerő-paritáson 23%-kal emelkedtek, míg tízezer lakosra 20%-kal több dolgozó orvos jutott. 2017-ben az állami egészségügyi kiadások az összes egészségügyi kiadás 69%-át tették ki. Az állami egészségügyi szektorban dolgozók megtartása, illetve az elvándorlás megakadályozása érdekében a kormány az elmúlt évtizedben jelentős bérfejlesztéseket hajtott végre. A 2012-2013-ban, majd 2016. szeptembertől megvalósult többlépcsős bérfejlesztésnek köszönhetően a 2018. évi havi átlagos egészségügyi bruttó keresetek 92%-os emelkedést mutattak a 2010. évi keresetekhez képest. A keresetek mindhárom munkaköri csoportban nőttek, a legjelentősebb mértékben az orvosok körében. 2010-2018 között az orvosok havi átlagos bruttó keresete 110%-kal emelkedett. Az egészségügyi szakdolgozók 2018. évi havi átlagos bruttó keresete 92%-kal, míg az egyéb egészségügyi dolgozóké 80%-kal haladta meg a nyolc évvel korábbi. Hazánkban az OECD Magyarország Egészségügyi Országprofil 2019 kiadványa szerint a kielégítetlen egészségügyi szükséglet nem számottevő. 2017-ben a magyar lakosságnak mindössze 1%-a számolt be arról, hogy nem tudott valamilyen egészségügyi ellátást igénybe venni.

Infrastrukturális fejlesztések, beruházások

A Kormány az állampolgárok egészségügyi ellátásának javítása érdekében az elkövetkezendő években jelentős volumenű egészségügyi fejlesztések megvalósítását tervezi. A 2017-2026 között zajló Egészséges Budapest Programban kizárólag hazai forrásból összesen több mint 700 milliárd forint értékű egészségügyi fejlesztésre kerül sor a fővárosban. Négy centrumkórház jön létre Budapesten, valamint további 24 társkórházban – köztük 11 országos gyógyintézetben – és 32 szakrendelőben valósul meg fejlesztés, az egészségügyi technológiai, diagnosztikai és terápiás kihívásoknak megfelelő intézményhálózat létrehozása érdekében. A programban megvalósult infrastrukturális fejlesztések – az intézmények közép-magyarországi, illetve országos ellátási területét figyelembe véve – mintegy 4 millió ember ellátásának javításához járulnak hozzá. 2019-ben a kormány 42 milliárd forintot biztosított a programra, 2020-ra 40 milliárd forint az előirányzott fejlesztések összege. A fővárosi fejlesztések mellett több vidéki kórházban (Szombathelyen és Kaposváron) is fejlesztések folynak.

Az egészségügyi ellátás javítását célzó intézkedések sorába tartozik az Országos Mentőszolgálat közel 13 milliárd forint hazai költségvetési forrásból finanszírozott gépjárműcsere-programja, melynek keretében 2019-2020-ban összesen 254 db elöregedett, korszerűtlen mentőautó cseréjét, illetve mentéstechnikai felszereltségének javítását kívánják megvalósítani. A Modern Városok Program keretében összesen 44 milliárd forint értékben történnek egészségügyi intézményfejlesztési, kapacitásbővítési beruházások, melyből 40 milliárd forintot biztosít a Program a saját forráskeretéből.

Az 5 ezer fő alatti állandó lakosságszámú kistelepülések hátrányainak enyhítését célzó Magyar Falu Program egyik célja a vidéki lakosság közszolgáltatásokhoz történő hozzáféréseinek javítása. A 2019-ben meghirdetett egészségügyi alprogramok igen sikeresnek bizonyultak, a települési önkormányzatok nagy számban, összesen 9,5 milliárd forint értékben nyertek támogatást az alapellátási infrastruktúra fejlesztésére (orvosi szolgálati lakások építésére, orvosi rendelők felújítására és korszerűsítésére, illetve orvosi eszközök beszerzésére); 2020-ban a program tovább folytatódik, 7 milliárd forintos meghirdetett kerettel.

Egészségmegőrző, prevenció intézkedések

Az infrastrukturális fejlesztéseken túl a magyar kormány kiemelt figyelmet fordít a betegségmegelőzésre, népegészségügyi célú, szervezett szűrővizsgálatok hozzáférhetőségének javítására, az egészséges életmódra nevelő programok elterjesztésére. 2018-ban indult központi költségvetési finanszírozással a „Három generációval az egészségért” program, amelynek célja az alapellátást nyújtó, lakosságközeli háziorvosi hálózat továbbfejlesztése új, népegészségügyi programokkal kibővített feladatkörű praxisközösségek kialakításával. Az eddig létrejött 149 praxisközösség – ellátási területe révén – 1,2 millió ember számára teszi elérhetővé a betegségmegelőzést és az egészségfejlesztést.

Tovább bővül a közösségi és egyéni egészségfejlesztési szolgáltatások nyújtásával, egészségkommunikációval és egészségügyi együttműködések kialakításával foglalkozó egészségfejlesztési irodák (EFI-k) országos hálózata, amelyek a jövőben új, mentális egészségfejlesztési feladatokat is ellátnak majd. Jelenleg 112 Egészségfejlesztő Iroda működik az országban, ami a lakosság közel tizedét éri el. A hosszú távú cél az ország teljes lefedettségének elérése. 2019-2020 során 3 milliárd forintot költ a kormány az irodák működtetésére, illetve új irodák

létrehozására. Az irodák tavaly országosan közel 2,5 ezer prevenció programot valósítottak meg, 144 ezer fő bevonásával.

Rendkívül népszerű a lakosság körében a „Helybe visszük a vizsgálatokat!” program, amelynek keretében, lakóhely közeli szolgáltatásként az egyenlő esélyű hozzáférést 10 db egészségfejlesztési busz és a 2020. évtől 9 db, modern mammográffal felszerelt szűrőbusz segíti. Az évi 1 milliárd forint hazai forrásból finanszírozott program célja a prevenció és az egészségtudatosság erősítése, térítésmentes szűrések biztosításával. A program ütemtervében a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjában meghatározott települések prioritásként kötelezően szerepelnek.

2019-ben további 9 intézmény bevonásával megkezdődött a 2014-ben – az 55-75 év közötti, kockázati célcsoportra – bevezetett tüdőrákszűrési modellvizsgálat országos kiterjesztése. 2020-ban további 10 centrumban, 2021-ben pedig még 20 centrumban folytatódik a program megvalósítása.

Az egészséges életmód ösztönzését, a fiatalok és a felnőtt lakosság fizikai aktivitásának növelését támogatják a kormány sportberuházásai. 2020-ra a magyar állam 83,5 milliárd forintot irányzott elő sportberuházásokra, amelyből 68,4 milliárd forint a nagyberuházások összege. A vidéken élő fiatalok fizikai állapotának fenntartását, illetve javítását szolgálja számos lakossági sportlétesítmény: iskolai tornatermek (5db), tanuszodák (5db), valamint egy kézilabdacsarnok. A honvédelem iránt fogékony fiatalok számára az ország több településén honvédelmi sportközpontok épülnek (4,4 milliárd forint értékben).

4.8. Fenntartható gazdaság – klíma-, energiapolitika, közlekedés

Magyarország kormánya elkötelezett a környezettudatos gazdaságfejlesztés mellett, és támogatja az Európai Uniónak a fenntartható gazdaság megvalósítására, illetve a klímasemlegesség 2050-re történő elérésére irányuló törekvéseit. Magyarország a világ azon kevés országa közé tartozik, amelyek úgy tudták az üvegházhatásúgáz-kibocsátásukat (ÜHG) csökkenteni, hogy a gazdasági teljesítményük eközben folyamatosan nőtt. Hazánk az Európa 2020 stratégia keretében az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozóan kitűzött nemzeti célját várhatóan jelentősen túlteljesíti. Az üvegházhatású gázok hazai kibocsátása 2018-ban az 1990. évinél mintegy 33%-kal, a 2005. évinél pedig 16%-kal alacsonyabb volt, így 20 százalékponttal alatta maradt a stratégiai célként meghatározott – a 2005. évit legfeljebb 10%-kal meghaladó – szintnek. Ezzel hazánk e mutató tekintetében az egyik legeredményesebb uniós tagállam.

A megújuló energiaforrások részaránya a bruttó energiafogyasztásban 2018-ban 12,5% volt, némileg elmaradva az Európa 2020 stratégia keretében kitűzött 13%-os szinttől. Az energiahatékonyságot segítő energia- és klímapolitikai intézkedések eredményeként sikerült elérni, hogy Magyarország primerenergia-felhasználása 2010-hez képest 2018-ra 0,5%-kal csökkent annak ellenére, hogy a 2018. évi GDP volumene a 2010. évinél 24%-kal magasabb volt. 2018-ban a primerenergia-fogyasztás 24,49 millió tonna kőolaj-egyenérték (Mtoe), a végső energiafogyasztás 18,54 Mtoe volt, mindkettő meghaladta az Európa 2020-as célként kitűzött szintet. Magyarország ugyanakkor 2013-ban indikatív, az Európai Unió Bizottságnak hivatalosan megküldött új nemzeti energiahatékonysági célként az Európa 2020-asnál magasabb szintet, 26,6Mtoe/év primerenergia-fogyasztást és 18,2Mtoe/év végső energiafogyasztást határozott meg. 2020-ban a primerenergia-fogyasztás a célértéknél

előreláthatólag jelentősen kisebb lesz, míg az ország végső energiafogyasztása a célérték körül várható.

Energiapolitika

A Kormány 2020 elején elfogadta Magyarország új Nemzeti Energiastratégiáját, illetve a Nemzeti Energia- és Klímatervet, amely 2030-ig határozza meg az ország energia- és klímapolitikai prioritásait, 2040-es kitekintéssel.

Magyarország új Nemzeti Energiastratégiája célul tűzte ki, hogy:

- Az ipar egyes ágazatainak ÜHG-intenzitása vagy fajlagos energiafelhasználása nem haladja meg az Európai Unió átlagát.
- A végső energiafogyasztásunk – a dinamikus gazdasági növekedés fenntartása mellett – 2030-ban nem haladja meg a 2005-ös, 785 PJ-os (18,74 Mtoe) szintet. 2030 után a végső energiafogyasztás emelkedésének forrása csak karbonsemleges energiaforrás lehet. A 2021-től 2030 végéig tartó időszakra vonatkozó halmozott végső energiafogyasztási megtakarítási kötelezettség 331,23 PJ, ami egyenletes, évi 0,8%-os megtakarítást feltételez.

Magyarország elérhetőnek tartja az Európai Unió Párizsi Megállapodásban foglalt vállalásának teljesítését. Ehhez kapcsolódóan hazánk célja, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátását 1990-hez képest legalább 40%-kal csökkentse 2030-ig. A Kormány 2020 januárjában elfogadta a 2050-es hazai klímasemlegességi célértéket, melyet a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia tervezete rögzít.

A február elején a miniszterelnök által bejelentett Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv a villamosenergia-termelés karbonkibocsátás-mentes arányának 90%-ra emelését irányozza elő 2030-ra, amit a környezetbarát technológiák bevezetésének támogatásával kíván elérni. A kis- és középvállalkozások megújulóenergia-termelését a programcsomag 32 milliárd forinttal segíti. A multinacionális cégekkel szemben elvárás a környezetbarát technológiák alkalmazása, amihez uniós forrásból finanszírozott programok nyújtanak támogatást. A jelenleg lignittüzelésű Mátrai Erőmű környezetbarát technológiára történő átalakítása mint jelentős klímavédelmi, kiemelt régiófejlesztési és munkahelymegőrzési projekt valósul meg. Szintén az akcióterv célkitűzései között szerepel a naperőművek kapacitásának meghatszorozása 2030-ig. 2022-ig 3 ezer, 2030-ig több mint 6 ezer MW napenergia-termelő kapacitás üzembe állítása a cél. A háztartások napelemes áramtermelését kedvezményes hitelek és a nettó elszámolás rendszere támogatják.

A megújulóenergia-termelés ösztönzése céljából a tavalyi év végén kialakított, versenyeztetésre és pályáztatásra épülő támogatási rendszer, a METÁR keretében meghirdetésre került az első pilot tender. A 72 nyertes pályázat megvalósulásával összesen 193 GWh/év karbonsemleges villamosenergia-termelés válik lehetővé. A napenergiából előállított villamos energia mennyisége a 2019. évi termeléshez képest a nyertes beruházásoknak köszönhetően mintegy 10%-kal fog növekedni. A naperőművek mellett hulladéklerakóból származó gázt hasznosító erőmű is megvalósul.

A lakossági ingatlanok energiahatékonysági beruházásaihoz kedvezményes hitelprogramok nyújtanak segítséget. A Magyar Fejlesztési Bank (MFB) lakossági energiahatékonysági tárgyú hitelprogramjai keretében 2019-ben 8069 kölcsönszerződést kötöttek. A 2020-ban 10,5 milliárd forintos kerettel felállítani tervezett Kék Bolygó Klímavédelmi Kockázati Tőkealap célja egy olyan új finanszírozási modell megteremtése, amely a támogatási döntéskor nemcsak a befektetés pénzügyi megtérülését

veszi figyelembe, hanem a projekt megvalósulása következtében előálló klímavédelmi, környezetvédelmi, egészségvédelmi hatásokat is mérlegeli.

A Nemzeti Energia- és Klímaterv rögzíti az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer 2021-től történő bevezetését, amely alapján a vonatkozó EU-s irányelv szerinti, a végfogyasztónál elérendő energiahatékonysági kötelezettségeket egy meghatározott kör által szükséges elérni. A kötelezettségi rendszer szabad kezet ad a szolgáltatóknak és/vagy az elosztóknak, hogy a beruházásokat mely ügyfélkörben valósítják meg (ipar, lakosság, közintézmények, szolgáltató szektor).

Az épületek közel nulla energiaigényére vonatkozó követelmények 2019-es felülvizsgálata során új elemként került a szabályozásba a távhőszolgáltató rendszerek egyedi energetikai értékelésén alapuló minősítési rendszer, ami a hatékony távhőrendszerek bővítését segíti.

A Nemzeti Energetikusi Hálózat közintézményekkel kapcsolatos feladatait 2020. január 1-jétől a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal látja el (energetikai tanácsadói rendszer működtetésével), míg a lakossági és a vállalati szektor számára a Magyar Mérnöki Kamara épít ki tanácsadói rendszert.

Környezetvédelem

Az éghajlatváltozás következtében fellépő egyre szélsőségesebb időjárási jelenségek negatív hatással vannak a vízellátásra, a szélsőségeknek való kitettség korlátozza Magyarország versenyképességét. Folyamatban van a Vízigyűjtő-gazdálkodási Terv és az Árvízi Kockázatkezelési Terv felülvizsgálata, a tervek 2020 végén társadalmi vitára kerülnek. A Víziközművek Állami Rekonstrukciós Alapja finanszírozásával több évtizedre visszanyúló rekonstrukciós elmaradások pótlása történik meg 2020 végéig, előreláthatólag közel 40 beruházást érintően. Jelentős, összesen mintegy 10 milliárd forint értékű beruházások valósulnak meg 2019-2020-ban az állami és önkormányzati víziközmű-vagyonon az ivóvízhálózatok infrastrukturális és energetikai korszerűsítése, valamint a szennyvízrendszer fejlesztése érdekében. A fejlesztések a hálózatvesztés csökkentéséhez, az üzembiztonság növeléséhez, valamint a vízminőség javításához egyaránt hozzájárulnak. A 2020-ban induló, 5 milliárd forint magántőkével induló, 10 éves futamidejű Water Impact Magántőkealap a vízgazdálkodás, víz- és szennyvízkezelés, illetve tiszta technológiák finanszírozását célozza innovatív csúcstechnológiákat fejlesztő és alkalmazó vállalkozások támogatásával.

A környezet védelme érdekében 2020-ban a hulladékgazdálkodás területén is intézkedések indulnak el. Az év elején bemutatott Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv alapján július 1-től megkezdődik az illegális hulladéklerakók felszámolása, továbbá létrejön a Hulladékgazdálkodási Hatóság.

Az ország környezeti állapotának javítása, a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése a célja az erdős területek bővítésére irányuló fásítási programoknak. Az Országfásítási Program a Kormány részéről meghirdetett 27%-os országos erdőszültség eléréséhez 250 ezer hektáron tervez erdőtelepítést és fásítást 10 év alatt. A program a szénmegkötés növelésén keresztül a dekarbonizációs vállalások teljesítéséhez, valamint a vidéki munkahelyteremtéshez is hozzájárulhat. A Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv szintén meghirdetett egy fásítási programot „Minden újszülött után tíz fát ültetünk!” címmel.

Közlekedés

Magyarországon európai szinten kimagaslóan magas a közforgalmú közlekedést igénybe vevők aránya mind a vasúti, mind az autóbusz-közlekedést tekintve. Az ország klímasemlegességének eléréséhez elengedhetetlen a közlekedési infrastruktúra korszerűsítése, továbbfejlesztése. A 2050-ig tartó időszakra vonatkozó Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia véglegesítését megelőző klímaügyi társadalmi konzultáció egyik eredménye az volt, hogy a válaszadók (kb. 200 ezer fő) az energiaszektor mellett legfőképpen a közlekedésről gondolják úgy, hogy nagymértékben kell hozzájárulnia az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése az Európai Tanács 2019-es országspecifikus bizottsági ajánlásai között is szerepel.

Annak érdekében, hogy – az európai uniós célokkal összhangban – a közösségi közlekedés az egyéni autóhasználattal szemben teret nyerjen, a Kormány központi költségvetési és uniós forrásokból támogatja a személyszállításban használt vasúti járművek megújítását. A MÁV-START Zrt. által fejlesztett 70 db új IC+ vasúti személykocsi (31 milliárd forint), továbbá az elővárosi vasúti közlekedés számára beszerzett 40 db nagy kapacitású, emeletes motorvonat (206 milliárd forint) üzembe állításával javuló utazási körülményeknek köszönhetően mérséklődhet az egyéni gépjárműforgalom és a közlekedés okozta környezeti terhelés. A járműpark megújítása érdekében a MÁV csoport további beszerzéseket tervez a 2030-ig szóló járműstratégiájában. Közbeszerzési eljárást indított 115 darab villamos mozdony és 50 darab kettős üzemű motorkocsi beszerzésére. Ezenkívül, a személykocsi-park megújítása érdekében további 250 darab IC+ személykocsi legyártását, valamint villamos motorvonatok beszerzését tervezi. A tervezett járműbeszerések és gyártások hatására a járművek átlagéletkora 2030-ra 26,6 évre csökken, korszerűbbé és homogénebbé válik.

Autóbuszsal a helyközi közösségi közlekedésben éves szinten mintegy 450 millióan utaznak, emellett a városi közlekedésben is jelentős a szerepük. A Volánbusz a járműállomány fiatalítása és a fenntartható közösségi közlekedés elérése céljából 2019 és 2022 között összesen 3930 db autóbusz beszerzését tervezi, így a vállalat teljes járműflottájának 60%-a lecserélődhet, amivel 2022 végéig 8,99 évre, 2031 végéig pedig 5,73 évre csökkenhet a járművek átlagéletkora. Az új autóbuszok egy része alternatív meghajtású lesz, a dízelüzemű járműveket pedig korszerű, a korábbiaknál környezetkímélőbb EURO 6 besorolású motorral szerelik fel. Mindennek köszönhetően a helyközi közlekedésben akár 38%-kal csökkenhet a szén-dioxid-kibocsátás mértéke az elkövetkező négy évben.

A 2020-ban elindult Zöldbusz Mintaprojekt és az azt követő Zöldbusz Program célja, hogy 2022 után már csak tisztán elektromos busz kerüljön forgalomba a városi közlekedésben belül. A 2029-ig tartó programban összesen 36 milliárd forintot különítettek el a tisztán elektromos buszok beszerzésének támogatására, melyet kormányhatározat biztosít. A Modern Városok Program keretében több városban a tömegközlekedés elektromos alapokra helyezését célzó, több elemből álló projektek előkészületei zajlanak. Szintén a Modern Városok Program keretében – a hatékony közösségi közlekedési rendszer megteremtése érdekében – intermodális csomópontok kerülnek kialakításra 10 megyei jogú városban, összesen 132 milliárd forint értékben.

2019-ben felülvizsgálatra került az elektromobilitási szektor versenyképességének biztosítása céljából 2015-ben elfogadott Jedlik Ányos Terv, amit az elektromobilitás fejlődésének felgyorsult üteme tett indokolttá. A felülvizsgált terv kilenc prioritás mentén 2030-ig terjedően, több időintervallumban határozza meg a fejlesztési célokat. Az elektromos járművekre, valamint elektromos töltőállomásokra

vonatkozó hazai célszámok jelenleg felülvizsgálat alatt állnak, azok kormányzati elfogadása még nem történt meg.

Az elektromobilitás népszerűsítését és terjesztését hivatott megvalósítani a lakosság körében az elektromos gépkocsik beszerzésének támogatása. A támogatás mértéke 21%, de legfeljebb 1,5 millió forint autóként. A 3,4 milliárd forintos keretből összesen 1847 db gépkocsi vásárlása valósulhat meg. A benzinkutakon forgalmazott üzemanyagok kötelező bioüzemanyag-részaránya 2020. január 1-től megemelkedett. A kötelező bioüzemanyag-részarány mértéke 8,2%, ezen belül a 95-ös kísérleti oktánszámú motorbenzin esetében a kötelező bioetanol-részarány mértéke 6,1%.

5. Az NRP elfogadásának intézményi keretei

A 2020. évi Nemzeti Reform Program intézkedéseinek társadalmi egyeztetése a korábbi évek gyakorlatának megfelelően az adott intézkedésért felelős minisztériumokkal együttműködésben történt. Az érintett minisztériumok a törvények, programok és egyéb intézkedések előkészítésére és tervezésére vonatkozó jogszabályoknak megfelelően folytatták le a szükséges egyeztetéseket. A jogszabályok (illetve stratégiáról, programokról döntő kormányhatározatok) esetében az egyeztetés jellemzően a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől szóló 2010. évi CXXXI. törvény rendelkezései alapján történt. A társadalmi egyeztetés a honlapon megadott elérhetőségen keresztül biztosított véleményezéssel (általános egyeztetés), valamint a jogszabály előkészítéséért felelős miniszter által bevont személyek, intézmények és szervezetek által történő közvetlen véleményezéssel (közvetlen egyeztetés) történik. Az általános egyeztetés minden esetben kötelező.

A Modern Városok Program keretében a helyi integrált városfejlesztési/területfejlesztési stratégiához illeszkedő, valamint a nemzeti prioritásokat is figyelembe vevő együttműködési megállapodás alapján, a helyi városvezetés a szükséges egyeztetéseket lefolytatta és a döntéseket meghozta.

A Magyar Falu Program kidolgozására széles körű párbeszéd keretében került sor, melynek keretében több mint 70 helyszínen, több mint 4000 önkormányzati képviselő és polgármester kapott tájékoztatást. A felzárkózó településeken a két legérintettebb megyében 7, illetve 4 tájékoztató rendezvény is megszervezésre került. Az egyeztetések során szoros volt az együttműködés a felzárkózó települések önkormányzataival, az érdekképviselői szervezetekkel, civil szervezetekkel, valamint az érintett minisztériumokkal.

Az uniós programokból finanszírozott intézkedések esetében a 2014-2020-as programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI.5.) számú Korm. határozatban foglaltak szerint zajlott le a társadalmi egyeztetés folyamata. Az egyeztetés mind a tervezésre, mind a kiválasztási folyamatra vonatkozik.

A COVID-19-világjárvány idén nem tette lehetővé a Nemzeti Reform Program, mint dokumentum széles körű társadalmi egyeztetését.

Az NRP összeállítása során az alábbi jó gyakorlatok azonosíthatók:

- A mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiájáról (2019-2030) 2019-ben országos konzultációsorozatot indított az Innovációs és Technológiai Minisztérium, többek között a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával közösen. A stratégia készítésébe 1000 vállalatot vontak be. A konzultációsorozat egyes állomásain kérdőíves felmérésekre, mélyinterjúkra és különböző kutatásokra került sor.
- A Területi Innovációs Platformok (TIP-ek) rendezvénysorozat célja az egyetemi bázisokon széles körű meghívotti kör elérése. A rendezvényeken tájékoztató előadások hangoztak el a KFI-stratégiai célok és a támogatáspolitikai aktualitásairól.
- A Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia kapcsán az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) 2019. március 5-én workshopot szervezett az Európai Unió hosszú távú kibocsátáscsökkentési stratégiájának tervezetéről. A rendezvény lehetőséget nyújtott a kormányzati, gazdasági, valamint a civil szervezetek számára, hogy a hosszú távú

klímapolitikai tervezés tekintetében is megosszák álláspontjaikat. A stratégia készítői 2019 második félévében több egyeztetést tartottak az érintett minisztériumok és háttérintézményeik szakértőivel a stratégia tartalmával kapcsolatosan. A stratégiához kapcsolódóan az ITM a Governance rendelet 10. cikke alapján társadalmi egyeztetést kezdeményezett 2019. november 18. és 25. között. Az egyeztetés során egy kérdőív került megosztásra a kormányzati weboldalon, amelynek eredményeit külön dokumentum foglalta össze. A kérdőív eredményei szerint a kitöltők 92%-a támogatja, hogy hazánk 2050-re karbonsemleges legyen.

- A vízgazdálkodási stratégiák felülvizsgálata során 2020. I. félévében a jelentős Vízgazdálkodási Kérdések vitaanyagának társadalmi véleményezése történt meg a www.vizeink.hu honlapon keresztül.
- A Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT) elkészítése során az ITM széles körű szakmai, civil és társadalmi egyeztetéseket folytatott annak érdekében, hogy a terv az állampolgárok támogatását elnyerve kerülhessen megvalósításra. A NEKT a kormany.hu-n nyilvánosan elérhető.
- A tanárképzés megújításával kapcsolatos jogszabály-módosítás alapját széles körű szakmai egyeztetés előzte meg. Egyeztetés folyt a képző felsőoktatási intézmények és a Magyar Pedagógus Kar, valamint az állami fenntartást képviselő Klebelsberg Központ vezetésével 2019. év során. Az egyeztetés szakmai kérdések alapján tagolt szaktanácsadók szerint történt. A bizottságokkal a szakmai kapcsolat a jövőben is fennmarad a 2020-ban megújult NAT tartalmi követelménye szerinti tartalomfejlesztésben való részvétel céljából.
- A fogyatékossgal élő személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásával kapcsolatos hosszú távú koncepcióról 2018. november 21-én partnerségi megállapodás megkötésére került sor hat, fogyatékos embereket képviselő országos érdekvédelmi szervezettel. A felülvizsgált koncepcióban a szervezetek véleményét, valamint az eddigi intézménykiváltási tapasztalatokat is figyelembe vették. Emellett az Országos Fogyatékossgügyi Tanács, mint a legmagasabb szintű egyeztető testület, folyamatosan tárgyalta a kiváltás aktuális kérdéseit, valamint az állami és civil tagokból álló Intézményi Férőhely Kiváltást Koordináló Országos Testület (IFKKOT) is végigkíséri a folyamatot 2011 óta.